

Uchwała Nr 24/426/25/VII
Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 2 czerwca 2025 r.

w sprawie zaakceptowania dokumentu pn. „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego za 2024 rok”.

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2025 poz. 581) oraz art. 16a ust. 1-4 i art. 21 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 poz. 1283 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Akceptuje się dokument pn. „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego za 2024 rok” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały, w celu przedstawienia wskazanej Oceny Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego, a następnie przekazania Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Marcin Kuchciński

Załącznik do uchwały Nr 24/426/25/VII
Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 2 czerwca 2025 r.

**Zarząd Województwa
Warmińsko-Mazurskiego**

Ocena zasobów pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego za 2024 rok

Opracowanie:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa
Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Biuro Pomocy i Integracji Społecznej

Olsztyn, czerwiec 2025 r.

SPIS TREŚCI:

WYKAZ SKRÓTÓW	3
WPROWADZENIE	5
1. OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINACH I POWIATACH	6
1.1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	6
1.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	12
1.3. Gmina – zadania ośrodków pomocy społecznej/centrów usług społecznych ...	19
1.4. Powiat – zadania powiatowych centrów pomocy rodzinie	22
1.5. Inne rodzaje pomocy i świadczeń	26
1.6. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	29
1.7. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	37
1.8. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	44
1.9. Aktywność projektowo-konkursowa jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	49
1.10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	51
2. OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W KONTEKŚCIE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	54
2.1. Opracowywanie i wdrażanie programów wojewódzkich	54
2.2. Realizacja Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 w zakresie Priorytetu 9 Włączenie i Integracja EFS+	63
2.3. Organizowanie kształcenia kadr pomocy społecznej	64
2.4. Realizacja projektu niekonkurencyjnego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pt. „Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur”	64
2.5. Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej	66
2.6. Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań z obszaru polityki społecznej	67
3. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ NA POZIOMIE WOJEWÓDZKIM	69
SPIS MAP, TABEL I WYKRESÓW	79

WYKAZ SKRÓTÓW

SKRÓT	WYJAŚNIENIE
CIS	Centrum Integracji Społecznej
CUS	Centrum Usług Społecznych
DDP	Dzienny Dom Pomocy
DPS	Dom Pomocy Społecznej
EFS +	Europejski Fundusz Społeczny Plus
KIS	Klub Integracji Społecznej
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MRiPS-03	Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach
MRiPS-05	Wybrane informacje o domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym oraz o placówkach całodobowej opieki prowadzonych w ramach działalności gospodarczej i statutowej
MRiPS-06	Sprawozdanie „Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej”
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej (w tym Miejski, Miejsko-Gminny i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej)
OZPS	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
RDP	Rodzinny Dom Pomocy
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
ŚDS	Środowiskowy Dom Samopomocy
WTZ	Warsztat Terapii Zajęciowej
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Jeżeli w dokumencie jest mowa o:

1. ustawie o pomocy społecznej – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
2. ustawie o zatrudnieniu socjalnym – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
3. ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
4. ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
5. ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
6. ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
7. ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
8. ustawie o świadczeniach rodzinnych – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
9. ustawie o dodatkach mieszkaniowych – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
10. ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
11. ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
12. ustawie o systemie oświaty – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
13. ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
14. ustawie o samorządzie województwa – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa;
15. ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów – należy przez to rozumieć: ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

WPROWADZENIE

Uchwalona w marcu 2011 roku przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej nowelizacja ustawy o pomocy społecznej nałożyła obowiązek sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej przez samorządy gmin, powiatów i województw. Zadanie to, w sposób bezpośredni, realizowane jest przez: ośrodki pomocy społecznej (OPS), centra usług społecznych (CUS), powiatowe centra pomocy rodzinie (PCPR) i regionalne ośrodki polityki społecznej (ROPS).

Gmina, powiat i samorząd województwa opracowują ocenę zasobów w oparciu o analizę sytuacji społecznej i demograficznej. Dokument ten powinien zawierać szczegółowe informacje dotyczące lokalnych zasobów, a w szczególności: infrastruktury, kadry, nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej czy działalności organizacji pozarządowych oraz informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Ocena zasobów co roku przedstawiana jest przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu oraz sejmikowi województwa. Następnie samorząd województwa zobligowany jest do przekazania oceny zasobów pomocy społecznej właściwemu wojewodzie do 31 lipca każdego roku. Ocena wraz z rekomendacjami ma być podstawą do planowania budżetu na rok następny.

Opracowana aktualnie już po raz czternasty ocena zasobów pomocy społecznej stanowi podstawę dla przedkładanych radom gmin, powiatów i sejmikowi województwa wniosków i rekomendacji do podjęcia priorytetowych działań celem zabezpieczenia potrzeb mieszkańców województwa w obszarze pomocy i integracji społecznej. Dobra diagnoza posiadanych zasobów pomocy społecznej w województwie, jak również określenie na jej podstawie istniejących deficytów, pozwoli na zaplanowanie długofalowych działań m.in. w obszarze wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

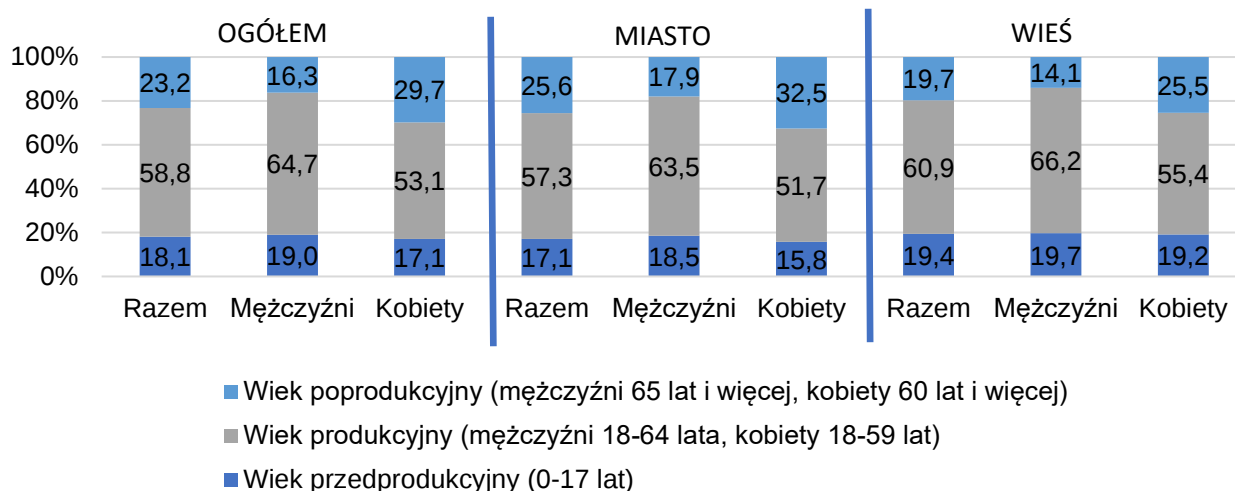
Formularz oceny zasobów pomocy społecznej składa się z kilkunastu części, zawierających m.in.: dane o sytuacji demograficznej i społecznej, dane o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej oraz o zasobach infrastrukturalnych pomocy społecznej. Drugą część dokumentu stanowi informacja nt. działań w obszarze polityki społecznej realizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Kończy się wnioskami i rekomendacjami. Przy jej opracowaniu, obok informacji z gmin i powiatów zawartych w sprawozdaniach jednostkowych w Centralnej Aplikacji Statystycznej, wykorzystano dane własne oraz dane z Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, GUS-u, Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz ze sprawozdań MRPiPS, a także z dodatkowych ankiet wypełnianych przez cus-y/ops-y/pcpr-y w systemie Lime. Część danych, których nie udało się pozyskać, pozostała na poziomie 2023 roku.

Z powodu problemów technicznych gmina Pasy nie umieściła OZPS w systemie CAS. W związku z powyższym dane z tej gminy zostały doliczone do wygenerowanych tabel z CAS bądź podane pod niektórymi mapami.

Na podstawie ww. źródeł, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej sporządził wojewódzką ocenę zasobów pomocy społecznej za rok 2024 i spełnił tym samym obowiązkowe zadanie samorządu województwa wynikające z art. 21 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej.

mężczyźni w wieku 65 i więcej lat). W 2022 roku osoby te stanowiły 22,5% ogółu mieszkańców, natomiast w 2023 roku – 23,2%.

Wykres 1. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2023 r. (w %)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Dział Dzinowe Bazy Wiedzy

W województwie obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności – w stosunku do ubiegłego roku o 8520 osób. Średnioroczne tempo ubytku ludności w województwie wyniosło 63 osoby, a w kraju 34 osoby na 10 tys. mieszkańców. Rok 2023 był kolejnym, w którym wzrosła liczba dzieci w wieku 13-16 lat. Obniżyła się, z kolei liczba najmłodszych dzieci (0-2 lata) oraz z przedziału 3-6 lat.

Rynek pracy

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim na koniec 2024 r. osiągnęła wartość 8,3%, natomiast średnia wartość tego wskaźnika dla Polski wynosiła 5,1%. W porównaniu do 2023 roku wartość stopy bezrobocia w województwie utrzymuje się na tym samym poziomie.

Mapa 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2024 r. (stan w końcu grudnia)

Źródło: Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w grudniu 2024 r., Urząd Statystyczny w Olsztynie

Wskaźniki dotyczące bezrobocia na Warmii i Mazurach wskazują na poprawę sytuacji i powrót pozytywnych trendów na rynku pracy. Na koniec 2024 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 38 879, w odniesieniu do grudnia 2023 roku jest to spadek o 1,1% (438 osób), natomiast w stosunku do lutego 2023 r., kiedy to liczba bezrobotnych była największa w ciągu dwóch lat – poziom bezrobocia zmniejszył się o 12,5% (tj. o 5539 osób).

W rejestrach urzędów pracy na koniec 2024 roku figurowało 18 425 osób długotrwale bezrobotnych. W porównaniu do 2023 roku ich liczba zmniejszyła się o 121 osób (o 0,7%).

Liczba bezrobotnych ogółem z prawem do zasiłku zmniejszyła się z 7536 osób w 2023 roku do 7334 osób (tj. o 2,7%). Liczba osób bezrobotnych do 30 r.ż. wyniosła 9443 i wzrosła o 65 osób, tj. o 0,7%, a udział procentowy tej grupy był wyższy o 0,4 pkt proc. w porównaniu do 2023 roku.

Strukturę bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim cechuje silny poziom zróżnicowania z uwagi na różne czynniki, tj. płeć, wiek bezrobotnych, miejsce zamieszkania i inne. Poniżej przedstawiono udział procentowy poszczególnych grup społecznych w ogólnej liczbie bezrobotnych województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2023-2024.

Tabela 1. Udział procentowy poszczególnych grup społecznych w ogólnej liczbie bezrobotnych województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2023-2024

Wyszczególnienie	2023		2024	
	woj. warmińsko-mazurskie	Polska	woj. warmińsko-mazurskie	Polska
kobiety	53,4	52,6	52,4	51,6
zamieszkali na wsi	52,6	46,2	52,5	45,7
bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	2,8	1,4	2,5	1,4
bezrobotni do 30 roku życia	23,9	24,1	24,3	23,9
długotrwale bezrobotni	47,2	49,0	47,4	48,6
bezrobotni 50+	28,2	26,8	28,1	26,9
bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	34,3	32,3	33,8	32,2
bezrobotni niepełnosprawni	8,8	7,7	6,5	6,3

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, Bank Danych Lokalnych GUS

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli, blisko połowę osób pozostających bez pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, tj. zdolne do pracy oraz deklarujące chęć jej podjęcia, które w ciągu ostatnich dwóch lat będąc zarejestrowane w urzędzie pracy nie podjęły zatrudnienia na okres dłuższy niż 12 miesięcy. Grupa ta w 2024 roku stanowiła 47,4% ogółu osób bezrobotnych i zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 0,2 punktu procentowego. Większość osób bezrobotnych stanowiły kobiety – 52,4%, w porównaniu do roku 2023 odsetek ten zmniejszył się o 1 punkt procentowy.

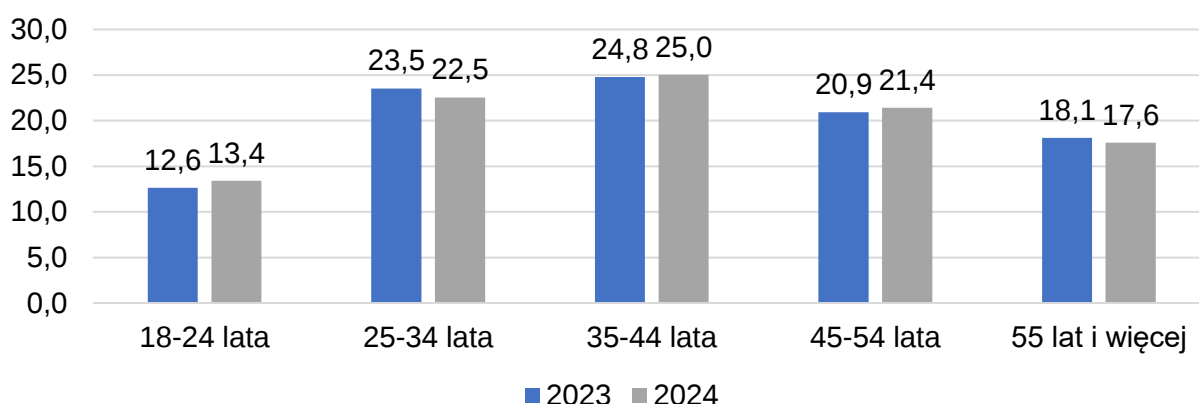
Dużą grupę osób bezrobotnych stanowiły także osoby zamieszkałe na wsi – 52,5%. Spośród wszystkich grup społecznych przedstawionych w tabeli, odsetek osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi w województwie warmińsko-mazurskim najbardziej odbiega od wartości przyjętych dla Polski.

Znaczną grupę stanowili również bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych – 33,8%. W stosunku do poprzedniego roku odsetek tej grupy zmniejszył się o 0,5 punktu procentowego.

Warto zaznaczyć, że odsetek osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w strukturze bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim jest dwukrotnie wyższy niż w strukturze bezrobotnych w Polsce.

Analizując strukturę osób bezrobotnych ze względu na wiek na Warmii i Mazurach w 2024 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata – 25,0% ogółu. W stosunku do roku poprzedniego odsetek osób w tej grupie wzrósł o 0,2 punktu procentowego. Wśród bezrobotnych duży odsetek stanowiły osoby w wieku 25-34 lata – 22,5% oraz w wieku 45-54 lata – 21,4%. Poniżej przedstawiono zmiany w strukturze bezrobotnych według grup wiekowych.

Wykres 2. Udział procentowy wybranych grup wiekowych w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2023-2024

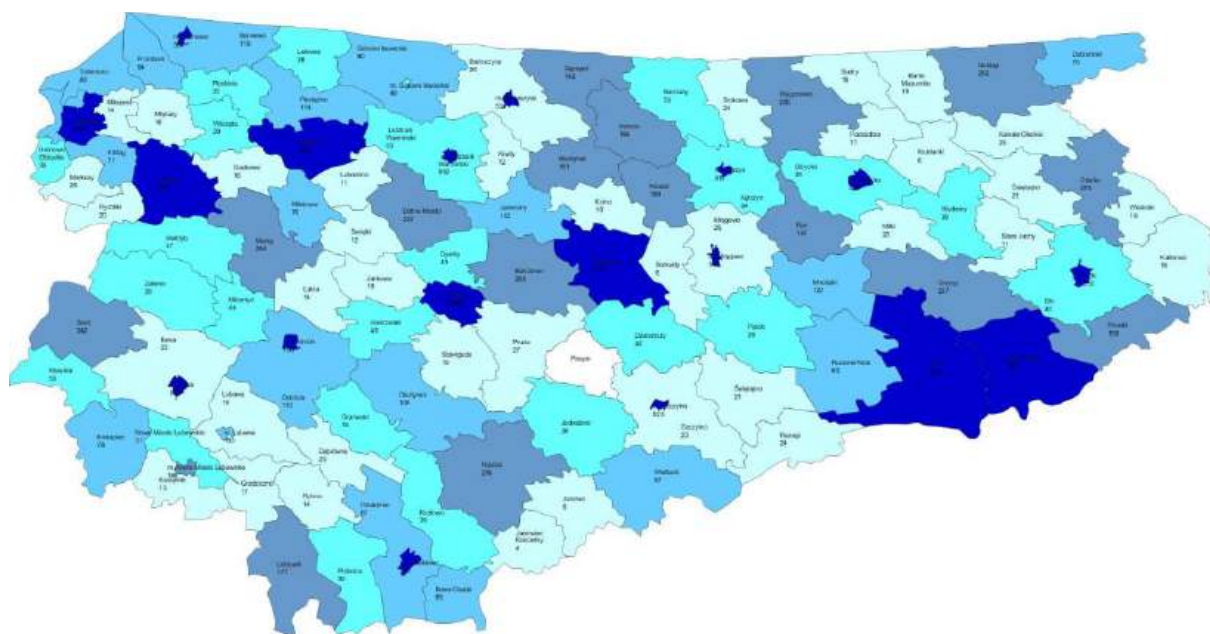
Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, Bank Danych Lokalnych GUS

Infrastruktura społeczna

W 2024 roku w wojewódzkiej ocenie zasobów pomocy społecznej wykazano funkcjonowanie 23 763 mieszkań komunalnych w zasobach gmin (spadek w stosunku do roku poprzedniego o 503 lokale, tj. o 2,1%). Liczba dostępnych lokali komunalnych spadła w 69 gminach, przy czym największy spadek wykazało miasto Elbląg (o 112 lokali), gmina Mikołajki (o 54 lokale), gmina Olecko (o 44 lokale), gmina miejska Ostróda (o 40 lokali) i gmina Biała Piska (o 39 lokali). Natomiast w 17 gminach liczba lokali komunalnych zwiększyła się – najwięcej w gminie Ornecie (o 23 lokale) i gminie miejskiej Ełk (o 22 lokale).

Spadek liczby mieszkań komunalnych spowodowany jest ich sprzedażą przez gminy oraz rozbiórką budynków w złym stanie technicznym.

Mapa 3. Liczba mieszkań komunalnych w zasobach gmin województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r.

Legenda:

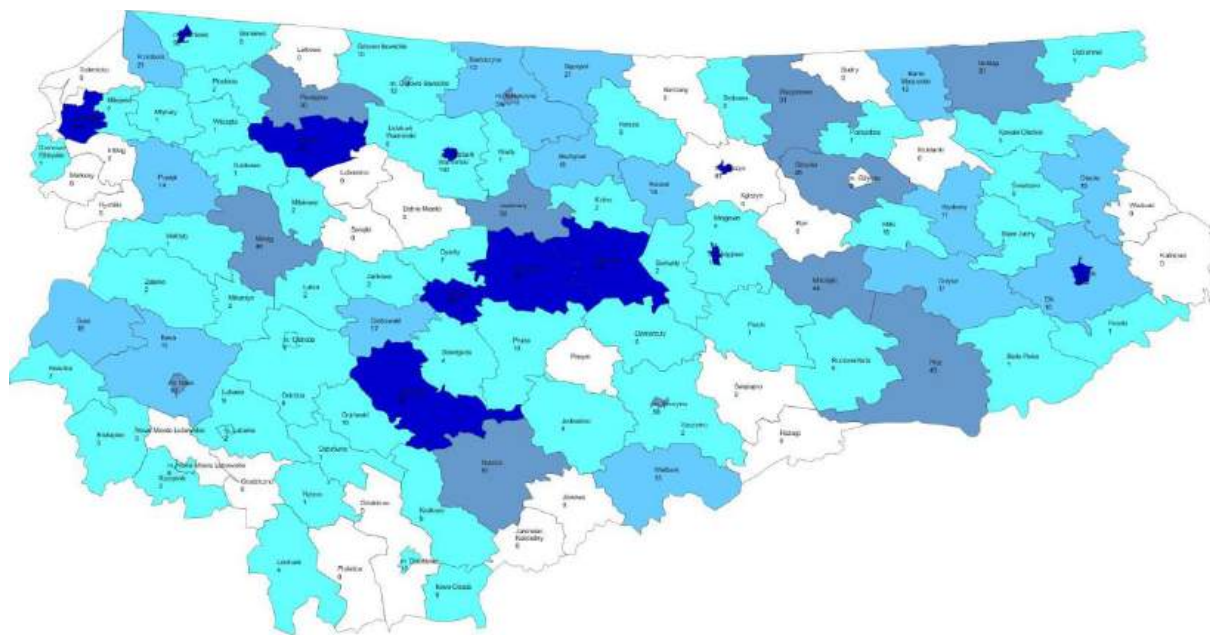
* gmina Pasym – 43 mieszkania komunalne

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

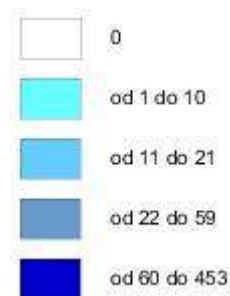
W 2024 roku w województwie dostępnych było 2551 mieszkań socjalnych (lokali), tj. o 142 (o 5,3%) mniej niż w roku poprzednim. Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne w 2024 roku wynosiła 2933 i w stosunku do roku 2023 zmniejszyła się o 286 osób. W 24 gminach mieszkania socjalne w ogóle nie funkcjonują. W jednej gminie, w której w roku poprzednim w ogóle nie było mieszkań socjalnych, przybył nowy lokal, tj. w gminie Wilczęta.

Liczbę mieszkań socjalnych dostępnych w poszczególnych gminach województwa warmińsko-mazurskiego zaprezentowano na mapie poniżej.

Mapa 4. Liczba mieszkań socjalnych w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 roku

Legenda:

* gmina Pasym – 10 mieszkań socjalnych

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

W związku ze zmianą ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego gmina nie ma już obowiązku wydzielania części lokali, które przeznacza się na najem jako lokale socjalne. Ponadto, zgodnie z obowiązującą obecnie ustawą jako lokale socjalne wykazywać można jedynie te lokale, których najem nastąpił w oparciu o aktualną umowę najmu socjalnego na czas oznaczony. Obecnie duża część osób zajmujących lokale mieszkalne z powodu zaległości czynszowych nie posiada tytułu prawnego do lokalu, co powoduje, że nie można ich zakwalifikować jako lokali socjalnych.

W ciągu ostatnich kilku lat liczba żłobków funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego uległa zwiększeniu. W 2022 roku funkcjonowało 105 żłobków, natomiast w 2023 – 109.²

² Dane dotyczące liczby żłobków pozyskano z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2023, ponieważ dane za 2024 rok nie były dostępne w chwili opracowywania dokumentu (na dzień 6.05.2025 r.).

Największa liczba żłobków znajdowała się w mieście Olsztyn – 29, Elbląg – 14 oraz w Ełku – 6. W porównaniu do roku poprzedniego, gdzie w 75 gminach regionu warmińsko-mazurskiego żłobki w ogóle nie funkcjonowały, w 2023 roku gmin takich było 76. Łączna liczba miejsc w żłobkach w 2023 roku wynosiła 4447. W porównaniu z 2022 rokiem liczba ta wzrosła o 200 miejsc (wzrost o 4,7%).

Otwarcie nowych placówek oraz utrzymanie istniejących jest możliwe m.in. dzięki funkcjonującemu od 2013 r. resortowemu programowi rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „MALUCH +”. Program pozwala pokryć w części zapotrzebowanie na miejsca dla dzieci w żłobkach. Nowa odsłona programu „Maluch+” obejmuje lata 2022-2029. W 2024 r. przyznano dofinansowanie 52 jednostkom, w łącznej wysokości 16 683 338,41 zł.

W 2023 r.³ liczba przedszkoli (wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach) wyniosła 775. Zgodnie z danymi GUS, w 2023 roku nie było żadnej gminy, na terenie której nie funkcjonowałoby przedszkole. Najwięcej przedszkoli natomiast, liczonych łącznie z oddziałami przedszkolnymi w szkołach, działało w największych miastach regionu – w Olsztynie (92 placówki), Elblągu (50 placówek) oraz w Ełku (29 placówek). W województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r. z miejsc w przedszkolach skorzystało łącznie 50 039 dzieci.

W 2024 roku wzrosła liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów. W 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowały łącznie 354 kluby, a w 2023 r. – 331 (wzrost o 6,9%). Prognozuje się, iż w 2025 r. liczba klubów pozostanie na podobnym poziomie.

W 2024 r. liczba hospicjów zwiększyła się o 1 w porównaniu do roku w 2022 i 2023 (14 placówek).

1.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

W roku 2024 różnorodną pomocą i wsparciem objęto 136 741 osób (spadek o 0,05% w stosunku do 2023 roku) i stanowiło to 10,1% mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego⁴.

Zakres wsparcia obejmował pomoc udzieloną w ośrodkach pomocy społecznej, centrach usług społecznych oraz w powiatowych centrach pomocy rodzinie na podstawie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (bez wyodrębniania rodzaju, formy, liczby świadczeń i źródła finansowania) z wyłączeniem ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W niniejszej kategorii ujęto osoby, którym przyznano pomoc m.in. w formie decyzji administracyjnej, bez decyzji, jak również bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego. Ujęto tu także: osoby objęte pracą socjalną i wsparciem jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w postaci zajęć w centrach i klubach integracji społecznej, osoby skierowane lub/i umieszczane w domach pomocy społecznej, osoby

³ W niniejszym roku sprawozdawczym dane dotyczące liczby przedszkoli pozyskano z Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2023, ponieważ dane za 2024 rok nie były dostępne w chwili opracowywania dokumentu (na dzień 6.05.2025 r.). W związku z powyższym, obliczenia dot. przedszkoli, tworzone były w oparciu o dane z GUS na stan z 31 XII 2023 r.

⁴ Liczba mieszkańców województwa 1 357 910 osób (stan na 31.12.2023 r.).

z niepełnosprawnościami korzystające ze świadczeń, dzieci przebywające w pieczy zastępczej oraz usamodzielnionych wychowanków, osoby korzystające z punktów interwencji kryzysowej, a także osoby skierowane do prac społecznie użytecznych oraz te, którym udzielano pomocy w ramach środków unijnych.

Z prognoz zawartych w OZPS wynika, iż w roku 2025 liczba osób objętych pomocą i wsparciem nieznacznie zmaleje.

W poniższej tabeli przedstawiono rzeczywistą liczbę rodzin i osób objętych pomocą społeczną.

Tabela 2. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

WYSZCZEGÓLNIENIE	Świadczenia z pomocy społecznej przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)		
	2022	2023	2024
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	57 267	55 027	50 282
Liczba rodzin	42 130	39 933	36 945
Liczba osób w rodzinach	89 184	84 605	75 154

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania MRiPS-03-R za 2022 r., 2023 r. i 2024 r.

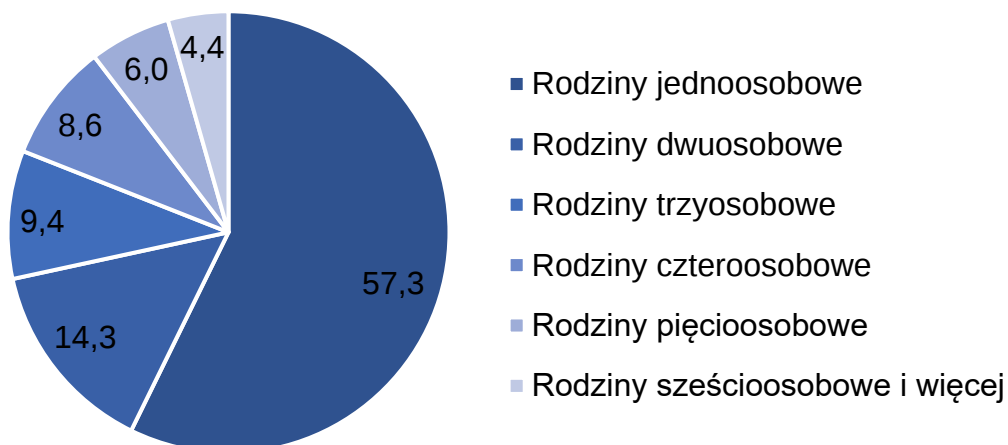
Jak wynika z powyższej tabeli systematycznie maleje liczba osób, które otrzymały świadczenia przyznane w formie decyzji administracyjnej (wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej), niezależnie od ich rodzaju, formy i źródła finansowania. W 2024 roku otrzymały je 50 282 osoby (spadek o 8,6% w stosunku do roku 2023 i o 12,2% w stosunku do roku 2022). Liczba rodzin, którym przyznano w 2024 r. świadczenia z pomocy społecznej wyniosła 36 945 (spadek o 7,5% w stosunku do roku 2023 i o 12,3% w stosunku do roku 2022), co przekłada się na 75 154 osoby w tych rodzinach (spadek o 11,2% w stosunku do roku 2023 i o 15,7% w stosunku do roku 2022).⁵ Należy podkreślić, iż ponad 50% ogółu osób korzystających z pomocy społecznej w 2024 r. stanowiły osoby korzystające długotrwale ze świadczeń pomocy społecznej. Liczba świadczeń przyznawanych podopiecznym pomocy społecznej wynika bezpośrednio z ich indywidualnych sytuacji życiowych, stąd też niektóre rodziny otrzymują często w tym samym roku zarówno świadczenie finansowe, jak również pomoc w formie rzeczowej lub pracy socjalnej.

Przyczyny spadku liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej to m.in. zmniejszająca się liczba mieszkańców, niski poziom urodzeń, zwiększająca się liczba zgonów, starzenie się mieszkańców województwa, przechodzenie osób w wieku emerytalnym z zasiłków na emerytury, co powoduje wyjście tych osób z systemu pomocy społecznej, a przejście na świadczenia wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, niskie kryteria dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej oraz dla osoby w rodzinie, które umożliwia korzystanie z pomocy społecznej oraz wzrost płacy minimalnej.

Wykres przedstawiony poniżej prezentuje rodziny objęte pomocą społeczną w podziale na poszczególne typy rodzin.

⁵ Sprawozdanie MRiPS-03-R za 2022 r., 2023 r. i 2024 r.

Wykres 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania MRiPS-03-R za 2024 r.

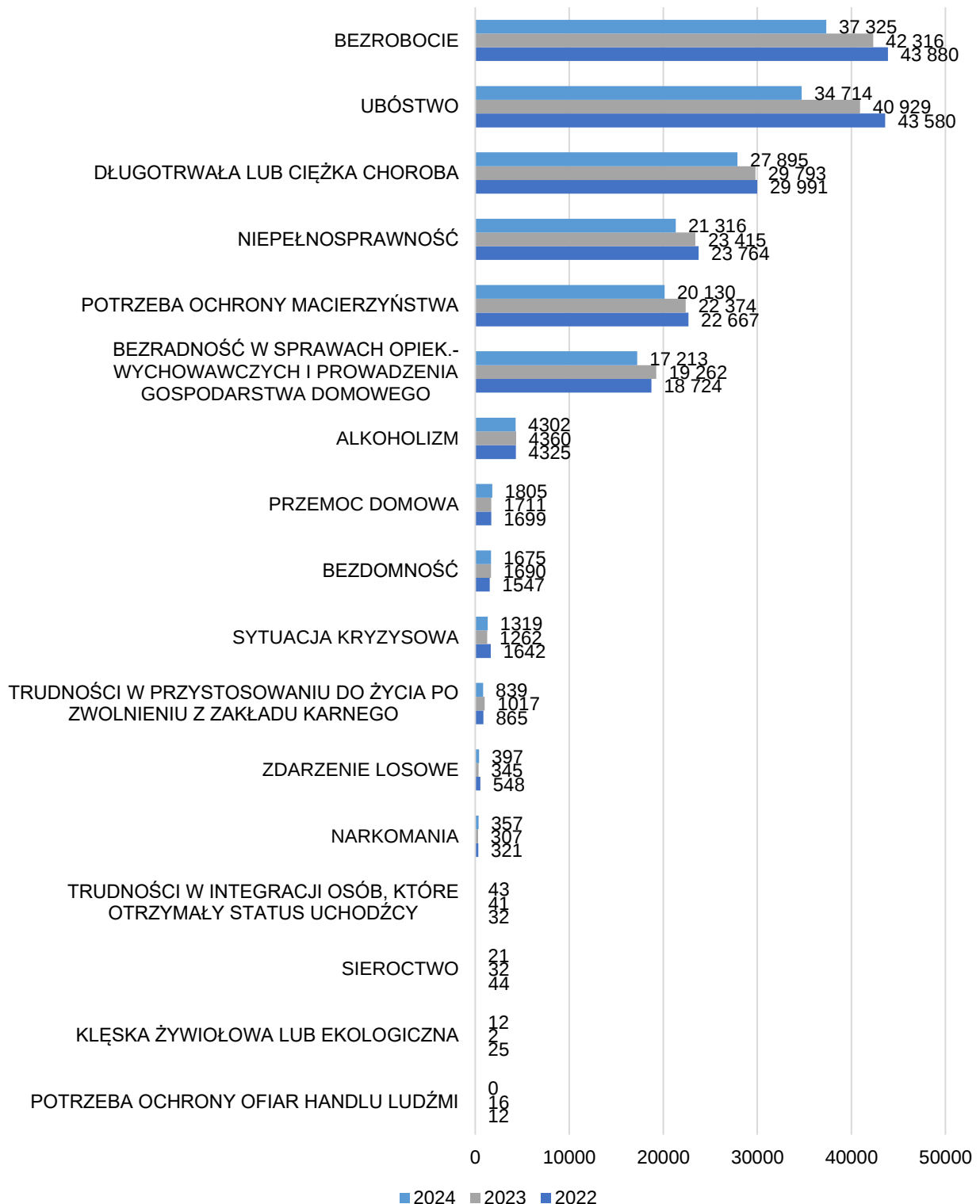
Analiza rodzin beneficjentów pomocy społecznej według składu gospodarstw domowych wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa jednoosobowe.

Powody udzielania pomocy i wsparcia

W województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, dominującymi powodami przyznania pomocy i wsparcia były: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Najrzadziej pomoc przyznawano z tytułu klęsk żywiołowych lub ekologicznych oraz potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi.

Liczbę rodzin oraz liczbę osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc w formie decyzji administracyjnej prezentują poniższe wykresy.

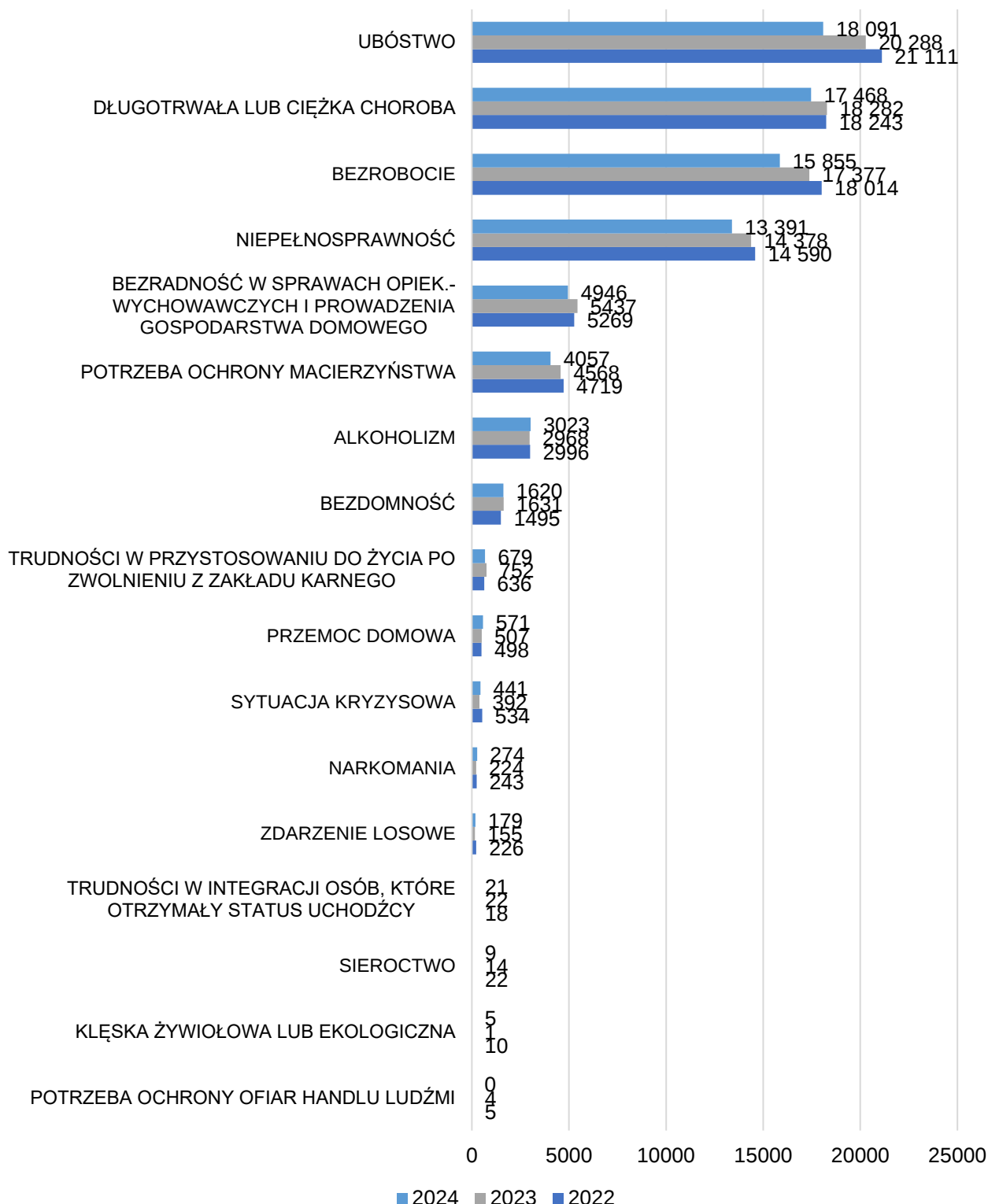
Wykres 4. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w 2022, 2023 i 2024 roku bez względu na rodzaj finansowania (zarówno w ramach zadań własnych i zleconych) z podziałem na powody*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania MRiPS-03-R za 2022 r., 2023 r. i 2024 r.

* Ubóstwo, jako samodzielna przesłanka udzielenia pomocy społecznej nie występuje. Łącznie z ubóstwem musi wystąpić inna przesłanka udzielenia świadczenia, określona w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Wykres 5. Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie w 2022, 2023 i 2024 roku bez względu na rodzaj finansowania (zarówno w ramach zadań własnych i zleconych) z podziałem na powody*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania MRiPS-03-R za 2022 r., 2023 r. i 2024 r.

*Ubóstwo, jako samodzielna przesłanka udzielenia pomocy społecznej nie występuje. Łącznie z ubóstwem musi wystąpić inna przesłanka udzielenia świadczenia, określona w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Liczba rodzin – Charakteryzując rodzinę z punktu widzenia powodu przyznania pomocy, podawano wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione w art. 7 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej. Oznacza to, że w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, zatem dana rodzina może być wskazana w kilku powodach.

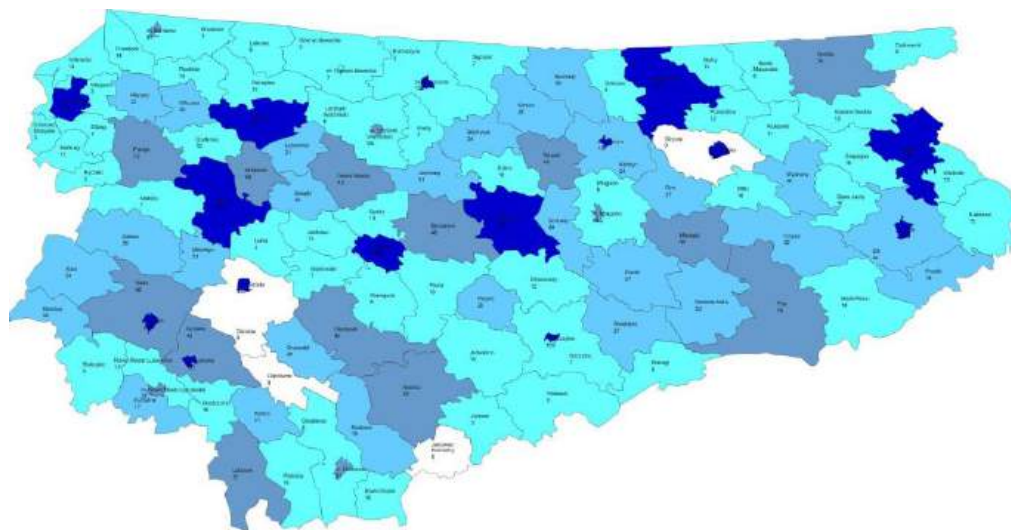
Usługi pomocy społecznej

Usługi opiekuńcze zaliczane do świadczeń niepieniężnych obejmują m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnację. W 2024 roku liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych ogółem wyniosła 5497 (wzrost o 151 osób względem 2023 roku) na łączną kwotę ponad 53 734 tys. zł. Spośród wszystkich osób korzystających z usług opiekuńczych 5145 osób to podopieczni będący w wieku poprodukcyjnym (93,6%) – wzrost o ponad 10 p.p. względem 2023 r.

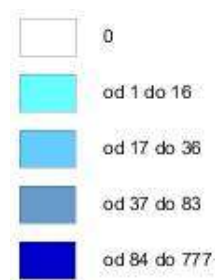
Natomiast ze specjalistycznych usług w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2024 r. skorzystały 384 osoby (spadek o 41 osób względem 2023 roku). Kwota udzielonych świadczeń wyniosła ponad 6 715 tys. zł.⁶

W 2024 r. Przeciętny koszt jednostkowy usługi opiekuńczej (1 godzina usługi) oscylował na poziomie 36 zł (wzrost o 7 zł w stosunku do roku poprzedniego), natomiast specjalistycznej usługi opiekuńczej na poziomie 54 zł (wzrost o 17 zł w stosunku do roku poprzedniego).

Mapa 5. Liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r.

Legenda

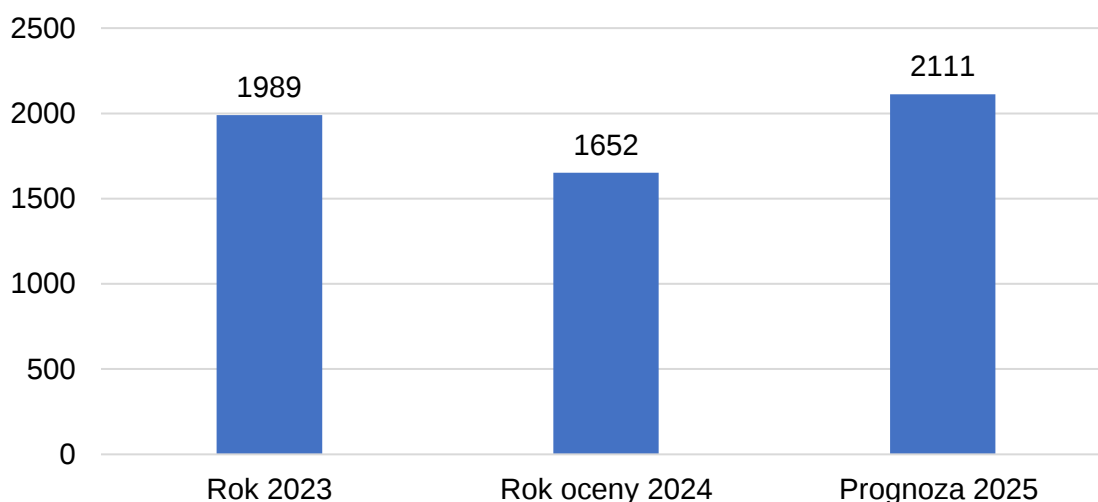
Źródło: Sprawozdanie MRiPS-03-R za 2024 r.

⁶ Sprawozdanie MRiPS-03-R za 2024 r.

W 2024 roku z poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego, rodzinnego skorzystało 4933, tj. o 387 mniej niż w 2023 r. (11 930 osób w tych rodzinach – o 83 mniej niż w 2023 r.). Pracą socjalną, czyli wsparciem mającym na celu pomoc we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, objęto 41 027 rodzin, tj. o 2095 mniej niż w 2023 r. (86 180 osób w rodzinach – o 4489 mniej niż w 2023 r.). Wsparciem w formie interwencji kryzysowej (działaniami podejmowanymi na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, mającymi na celu przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie) zostało objętych 438 rodzin (1309 osób w tych rodzinach). W 2024 r. odnotowano spadek liczby osób i rodzin objętych tą formą wsparcia w stosunku do roku 2023 – liczba rodzin zwiększyła się o 46, a liczba osób w rodzinach o 47.⁷

Jednym z narzędzi wsparcia udzielanym podopiecznym pomocy społecznej jest kontrakt socjalny będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc. Kontrakt określa uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Liczba kontraktów zawartych w roku 2024 wyniosła 1652 (o 16,9% mniej niż w 2023 r.). W 2025 roku prognozuje się zwiększenie liczby zawieranych kontraktów socjalnych.

Wykres 6. Liczba zawartych kontraktów socjalnych w latach 2023, 2024 wraz z prognozą na 2025 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie jednostkowych OZPS

⁷ Sprawozdanie MRIPS-03-R za 2023 r. i za 2024 r.

1.3. Gmina – zadania ośrodków pomocy społecznej/centrów usług społecznych

W tej części formularza Oceny zasobów pomocy społecznej zaprezentowano zadania realizowane w gminie przez ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej udzielane były m.in. w formie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie (w formie zasiłku lub pożyczki), pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki i in. Do najważniejszych z nich należały:

1. zasiłek stały – w 2024 r. otrzymało 7970 osób. Kwota wypłaconych świadczeń wynosiła 69 094 tys. zł. W porównaniu do 2023 r. liczba osób pobierających spadła o 4,0%, wzrosła natomiast kwota świadczeń – o 39,6%. Wzrost kwoty zasiłku stałego związany jest z nowelizacją ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (nowelizacja z dn. 28 lipca 2023 roku). Od 2024 roku kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 100 zł miesięcznie i wyższa niż 1000 zł miesięcznie. W stanie prawnym do końca 2023 roku kwota zasiłku stałego nie mogła być niższa niż 30 zł miesięcznie i wyższa niż 719 zł miesięcznie.
2. zasiłek okresowy – w 2024 r. otrzymały 14 284 osoby. Ogólna kwota wypłaconych zasiłków okresowych wynosiła 35 637 tys. zł. W porównaniu do 2023 spadła o 13,6% liczba osób pobierających zasiłek, spadła również kwota zasiłków o 14,8%. Jedyny niewielki wzrost kwoty świadczeń zasiłku z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego – o 8,5% względem 2023 roku.
3. zasiłek celowy – w 2024 roku otrzymało 22 400 osób. Kwota świadczeń wyniosła ponad 30 533 tys. zł. W porównaniu do 2023 spadła liczba osób pobierających zasiłek (o 8,3%) oraz zanotowano niewielki spadek w kwocie wypłacanych świadczeń (o 3,2%).

W 2025 r. prognozuje się niewielki wzrost zarówno liczby osób, którym zostaną przyznane zasiłki stałe, okresowe i celowe, jak i środków wydatkowanych na ww. rodzaje zasiłków.

W 2024 roku gminy ponosiły koszty odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej za 3354 osoby (wzrost o 1,7% względem 2023 roku) na kwotę ponad 153 011 tys. zł (wzrost o 22,2% względem 2023 roku). Średni koszt przypadający na jedną osobę wyniósł 3802 zł miesięcznie. Planuje się, że w 2025 r. tego typu wsparcie otrzymają 3384 osoby na łączną kwotę ponad 161 294 tys. zł.

Usługi pomocy społecznej – świadczenia niepieniężne udzielane były w różnych formach m.in. schronienia, posiłku, ubrania, pomocy rzeczowej, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, sprawienia pogrzebu i in.

Zadania związane ze wspieraniem rodziny i pieczą zastępczą na poziomie gminy realizowane są w szczególności przez asystentów rodziny. W 2024 roku asystenci rodziny objęli wsparciem 2163 rodziny co stanowi 43,7% spośród 4946 rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Planuje się, że w 2025 roku plan pracy z rodziną zostanie sporządzony dla 2179 rodzin. Liczba asystentów rodziny w 2024 roku wyniosła 180 osób (wzrost o 3 osoby względem 2023 roku). W 2025 roku prognozuje się utrzymanie liczby zatrudnianych asystentów rodzin na podobnym poziomie.

Tabela 3. Gmina - zadania ośrodków pomocy społecznej/centrów usług społecznych (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2023	Rok oceny 2024	Prognoza 2025
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	8 304	7 970	8 027
Kwota świadczeń w złotych	2	49 493 967	69 094 365	75 067 057
W tym: (wiersze 3-6)				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	7 510	7 306	7 340
Kwota świadczeń w złotych	4	46 787 003	65 701 155	70 840 814
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	832	701	724
Kwota świadczeń w złotych	6	2 706 964	3 393 210	4 226 243
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	16 530	14 284	14 700
Kwota świadczeń w złotych	8	41 827 926	35 637 161	43 574 248
W tym: (wiersze 9-16)				
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	11 918	10 409	10 672
Kwota świadczeń w złotych	10	30 869 075	26 373 720	32 110 694
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	11	2 148	1 806	1 897
Kwota świadczeń w złotych	12	3 342 879	2 849 344	3 309 683
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	1 530	1 098	1 184
Kwota świadczeń w złotych	14	2 385 833	1 747 727	2 214 579
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	44	43	51
Kwota świadczeń w złotych	16	32 206	34 937	67 704
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY				
Liczba osób	19	24 415	22 400	22 808
Kwota świadczeń w złotych	20	31 532 746	30 533 968	31 244 360
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	19 214	17 911	18 176
Kwota świadczeń w złotych	22	23 168 968	24 125 305	24 431 672
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK OGÓŁEM				

Liczba osób	25	20 085	18 086	18 230
Kwota świadczeń w złotych	26	20 579 083	20 479 542	21 262 379
W tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI				
(z wyłączeniem posiłków przyznanych doraźnie dzieciom i młodzieży)				
Liczba osób	27	17 475	15 725	15 930
Kwota świadczeń w złotych	28	15 072 611	14 944 373	15 618 197
W tym (z wierszy 25-26):				
POSIŁEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	29	19 477	17 407	17 606
Kwota świadczeń w złotych	30	18 620 374	18 424 553	19 146 562
W tym (z wierszy 29-30):				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	17 388	15 342	15 555
Kwota świadczeń w złotych	32	14 604 802	14 196 375	14 836 840
SCHRONIENIE - OGÓŁEM				
Liczba osób	33	1 061	1 020	1 065
Kwota świadczeń w złotych	34	8 915 607	10 549 199	11 284 347
UBRANIE				
Liczba osób	35	3	4	7
Kwota świadczeń w złotych	36	800	1 258	2 050
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba osób	37	145	146	10 162
Kwota świadczeń w złotych	38	394 625	437 214	537 830
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	3 297	3 354	3 384
Kwota świadczeń w złotych	40	125 258 959	153 011 068	161 294 235
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	2 161	2 163	2 179
Liczba rodzin wspierających	42	0	1	1
Liczba asystentów rodziny	43	177	180	179
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	44 233 688	50 851 079	57 530 241

Źródło: opracowanie własne na podstawie jednostkowych ozps

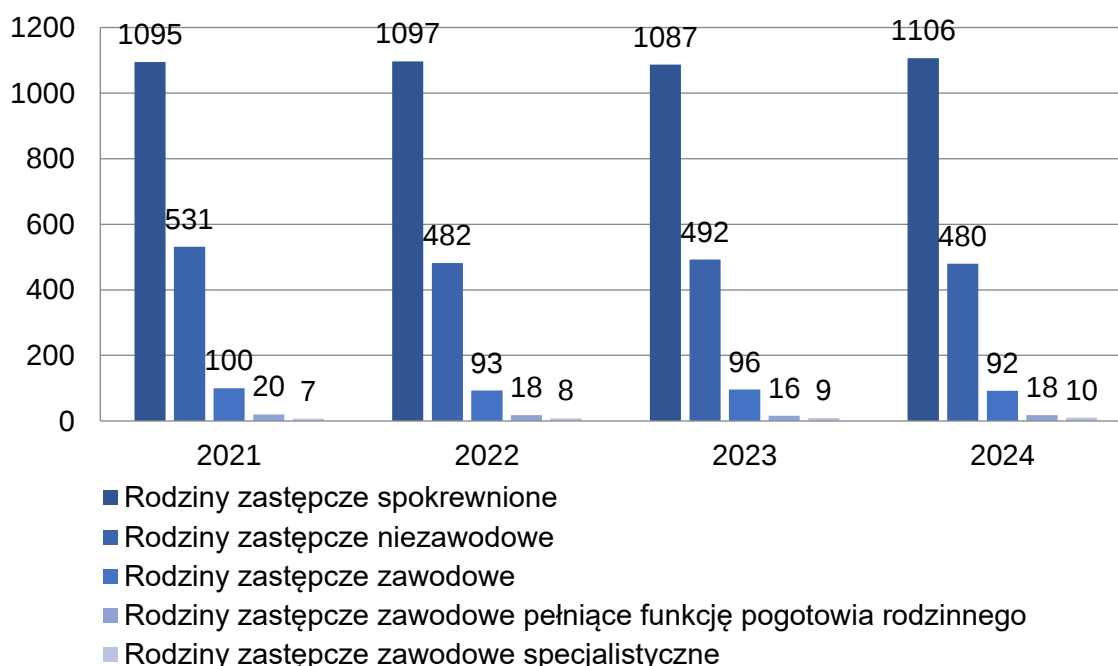
1.4. Powiat – zadania powiatowych centrów pomocy rodzinie

Jednym z działań podejmowanych w powiatach jest realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej). W 2024 roku w programach realizowanych przez prawie wszystkie powiaty za wyjątkiem powiatu bartoszyckiego, uczestniczyło 415 osób tj. o 7 więcej w porównaniu z rokiem 2023. Powiaty prognozują, iż liczba ta w 2025 r. wzrośnie do 431 osób.

Rodzinna piecza zastępcza

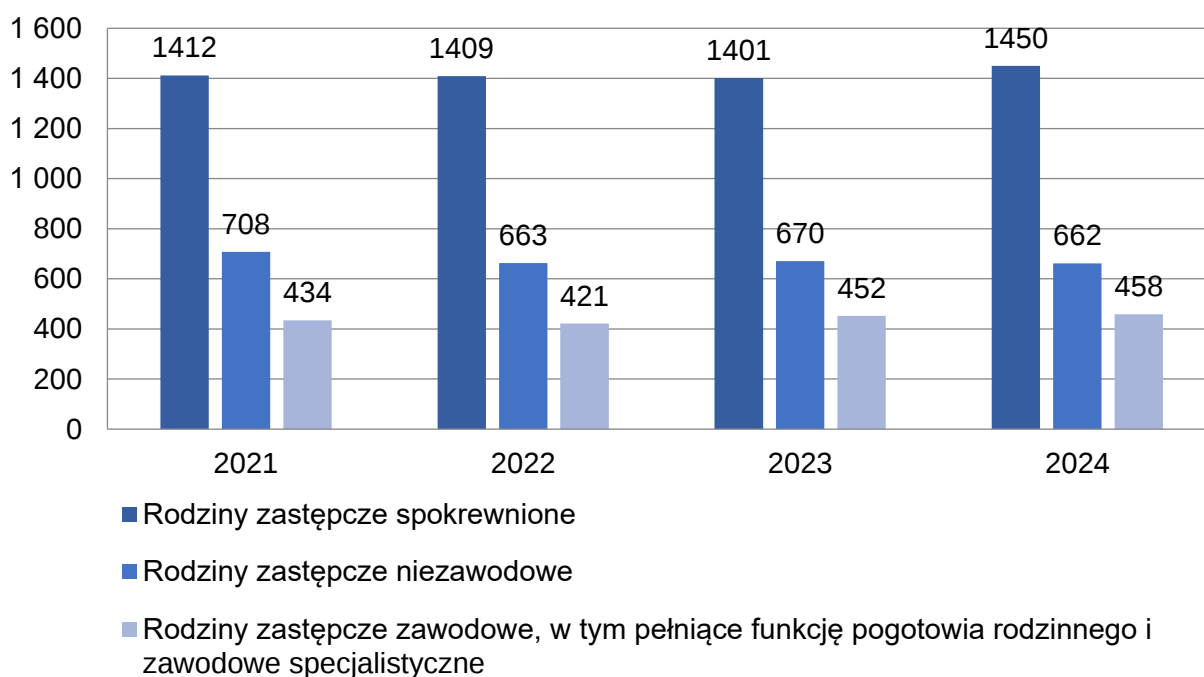
Na koniec 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim było 1706 rodzin zastępczych (wzrost o 6 rodzin w stosunku do 2023 roku). W dalszym ciągu brakuje rodzin zastępczych specjalistycznych. Wg stanu na 31.12.2024 roku w całym województwie funkcjonowało ich tylko 10, co stanowi wzrost o jedną rodzinę w stosunku do roku 2023. Na dzień 31 grudnia 2024 r. w rodzinach zastępczych przebywało ogółem 2570 dzieci, tj. o 47 więcej w porównaniu z końcem roku 2023. Liczbę rodzin zastępczych funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim oraz dzieci umieszczonych w pieczy przedstawiają poniższe wykresy:

Wykres 7. Liczba rodzin zastępczych w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres 01.07.2021 r.-31.12.2021 r., 01.07.2022 r.-31.12.2022 r., 01.07.2023 r. 31-12.2023r. oraz 01.07.2024 r.- 31.12.2024 r.

Wykres 8. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres 01.07.2021 r.-31.12.2021 r., 01.07.2022 r.-31.12.2022 r., 01.07.2023 r. 31-12.2023r. oraz 01.07.2024 r.- 31.12.2024 r.

Kolejną formą pieczy zastępczej typu rodzinnego są rodzinne domy dziecka. W 2024 roku w województwie funkcjonowały 44 rodzinne domy dziecka, w których na koniec roku przebywało 346 dzieci. W 2023 roku liczba rodzinnych domów dziecka wynosiła 39, natomiast liczba umieszczonych tam dzieci 315.

W 2024 roku w województwie zatrudniano 98 koordynatorów pieczy zastępczej, tak samo jak w 2023 roku.

Usamodzielnienie

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, a także osobie opuszczającej jedną z instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej po osiągnięciu pełnoletności, przyznaje się pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia.

W 2024 roku pomocy w ww. zakresie udzielono:

1. osobom pełnoletnim opuszczającym rodziny zastępcze na łączną kwotę 3 139 115 zł, w tym na: usamodzielnienie – 849 948 zł, kontynuowanie nauki – 2 008 345 zł, na zagospodarowanie – 280 822 zł⁸;
2. osobom pełnoletnim opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze na łączną kwotę 1 572 997 zł, w tym na: usamodzielnienie – 502 974 zł, kontynuowanie nauki – 954 250 zł, na zagospodarowanie – 115 773 zł⁹;
3. 26 pełnoletnim osobom opuszczającym: domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i młodzieżowe ośrodki wychowawcze na łączną kwotę 144 043 zł.

Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami

Kolejną kategorią działań prezentowanych w tym rozdziale są działania na poziomie powiatu w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, które PCPR wykonuje na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami oraz innych aktów prawnych. W 2024 roku ogólna kwota na rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami (środki PFRON, środki własne powiatu) wyniosła ponad 93 781 tys. zł.

Dofinansowanie na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się (dofinansowanie sprzętu mającego na celu likwidację barier) otrzymało w 2024 roku 1788 osób (wzrost o 27% względem 2023 roku) na łączną kwotę ponad 9 482 tys. zł.

Z turnusów rehabilitacyjnych oferowanych osobom z orzeczeniami o niepełnosprawności skorzystało w 2024 roku 3278 osób (wzrost o 22,2% względem 2023 roku) na łączną kwotę 6 009 tys. zł. W 2024 roku zaopatrzone w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny 9 941 osób (wzrost o 19,5% względem 2023 roku) na łączną kwotę 18 367 tys. zł.

Samorządy powiatowe wnioskuje o przekazanie środków z PFRON z Programu „Aktywny samorząd”, na realizację zadań związanych z wyeliminowaniem lub zmniejszeniem barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W 2024 roku wartość dofinansowania wzrosła o ponad milion zł (z 7 633 tys. zł w 2023 r. do 8 634 tys. zł w 2024 r.). Prognozuje się, że w 2025 r. wartość dofinansowania wzrośnie o kolejne 1 331 tys. zł.

Powiatowe centra pomocy rodzinie przekazują także środki finansowe na dofinansowanie działań w obszarze sportu, kultury, rekreacji, turystyki osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym bez osobowości prawnej. W 2024 roku dofinansowano 138 imprez, a wartość dofinansowania wyniosła ponad 1 550 tys. zł. W 2025 roku powiaty planują wzrost wydatków przeznaczanych na rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami.

⁸ Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za I i II półrocze 2024

⁹ Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za I i II półrocze 2024

Tabela 4. Powiat – zadania powiatowych centrów pomocy społecznej (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2023	Rok oceny 2024	Prognoza 2025
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ				
Liczba osób korzystających z usług	1	408	415	431
USAMODZIELNIENIE				
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE, O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	2	28	26	34
Kwota świadczeń w złotych	3	124 696	144 043	247 294
W TYM: (od poz. 4 do poz. 9)				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba osób	4	12	10	16
Kwota świadczeń w złotych	5	54 730	40 414	79 200
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	6	15	15	17
Kwota świadczeń w złotych	7	45 364	48 500	75 327
POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE W FORMIE RZECZOWEJ				
Liczba osób	8	8	15	20
Kwota świadczeń w złotych	9	24 602	55 129	78 429
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	77 516 793	93 781 887	94 200 564
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	1 408	1 788	1 590
Wartość dofinansowania w złotych	12	7 926 766	9 482 274	9 063 802
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	2 683	3 278	3 163
Wartość dofinansowania w złotych	14	4 521 387	6 009 829	5 909 125
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	8 320	9 941	9 466
Wartość dofinansowania w złotych	16	14 248 257	18 367 675	15 582 044
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	1 353	1 810	2 103
Wartość dofinansowania w złotych	18	7 633 492	8 634 107	9 965 192
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z form wsparcia pomocy społecznej ogółem	19	3 243	4 722	4 968
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	20	149	138	151
Liczba niepełnosprawnych uczestników	21	9 025	9 569	9 752
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	22	1 351 924	1 550 891	1 545 870
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA				
Wartość dofinansowania w złotych	23	8 180	9 018	11 018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jednostkowych OZPS

1.5. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

W niniejszym rozdziale przedstawione zostaną rodzaje pomocy i świadczeń udzielanych przez gminy i powiaty na rzecz swoich mieszkańców na mocy ustaw innych niż ustawa o pomocy społecznej. Jedną z nich jest ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, która określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń. Dane do niniejszego rozdziału pozyskano z Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie.

Zgodnie z ww. ustawą, świadczeniami rodzinnymi są:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
3. zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a ustawy,
4. świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art. 22b ustawy,
5. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
6. świadczenie rodzicielskie.

Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłków rodzinnych

Z danych uzyskanych z Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie wynika, że w województwie warmińsko-mazurskim w roku 2024 średniomiesięcznie 16 535 rodzin pobierało zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych, zaś kwota przeznaczona na te świadczenia wyniosła ponad 81 654 tys. zł. Od dnia 1 listopada 2016 r. wysokość zasiłku rodzinnego pozostaje na stałym poziomie i wynosi miesięcznie:

- a) 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- b) 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- c) 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Liczba przyznanych jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka zmniejszyła się w roku oceny do wysokości 1635 (o 30,2% w stosunku do 2023 r.). Łączna kwota wypłaconych w 2024 roku świadczeń wyniosła 1 343 tys. zł.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka przy spełnieniu kryterium dochodowego. W województwie warmińsko-mazurskim liczba tych świadczeń w 2024 roku wyniosła 3536, a kwota analogicznie - 3 536 tys. zł. Zarówno w liczbie świadczeń, jak i w kwocie wydatkowanej na ten cel spadek wyniósł prawie 25% w stosunku do roku 2023.

Świadczenia opiekuńcze

- W ostatnich latach w województwie obserwowany jest wzrost liczby świadczeń pielęgnacyjnych (o 12 721). W 2022 roku świadczenie pielęgnacyjne wynosiło 2119 zł miesięcznie, od 1 stycznia 2023 r. - 2458 zł miesięcznie, natomiast od 1 stycznia 2024 roku kwota świadczenia pielęgnacyjnego wzrosła do 2988 zł miesięcznie.
- Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby

w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Od 1 listopada 2019 r. zasiłek wynosi 215,84 zł. Zasiłek przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała do ukończenia 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.
- Specjalny zasiłek opiekuńczy (SZO) przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego od 1 listopada 2018 r. wynosi 620 zł miesięcznie. W roku 2024 zmniejszyła się o 1900 liczba świadczeń SZO (tj. o 47% w stosunku do roku 2023). Kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 1 317 tys. zł (spadek o 46,8 % w stosunku do roku 2023).

Tabela 5. Rodzaje przyznanych świadczeń opiekuńczych w latach 2023-2024

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2023	Rok 2024
Świadczenie pielęgnacyjne		
Liczba świadczeń	130 669	143 390
Kwota świadczeń (zł)	317 109 459	429 322 540
Zasiłek pielęgnacyjny (ogółem)		
Liczba świadczeń	479 282	477 266
Kwota świadczeń (zł)	103 438 685	103 007 235
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka		
Liczba świadczeń	124 423	126 603
Kwota świadczeń (zł)	26 845 981	27 321 145
Zasiłek pielęgnacyjny – dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż. o znacznym stopniu niepełnosprawności		
Liczba świadczeń	180 194	176 165
Kwota świadczeń (zł)	38 893 059	38 022 448
Zasiłek pielęgnacyjny – dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała do ukończenia 21 r.ż.		
Liczba świadczeń	169 169	169 156
Kwota świadczeń (zł)	36 513 398	36 510 633
Zasiłek pielęgnacyjny – dla osoby, która ukończyła 75 lat		
Liczba świadczeń	5496	5342
Kwota świadczeń (zł)	1 186 247	1 153 009
Specjalny zasiłek opiekuńczy		
Liczba świadczeń	4038	2138
Kwota świadczeń (zł)	2 478 431	1 317 312

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie.

Kolejnym świadczeniem, przyznawanym na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, jest zasiłek dla opiekuna osoby z niepełnosprawnością. Zasiłek wypłacany jest w związku z koniecznością sprawowania opieki nad dorosłą osobą z niepełnosprawnością. W roku 2024 sfinansowano 1172 świadczenia z tego tytułu na łączną kwotę 724 733 zł.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przyznawane jest na dzieci zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów. Na skutek zmian ustawowych, które weszły w życie 12.12.2024 r. zmianie uległa maksymalna wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego z 500 zł do 1000 zł.

Pomoc wypłacana jest, podobnie jak świadczenia rodzinne, przez gminy tzn. urzędy gmin lub ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych, a jej wysokość uzależniona jest m.in. od dochodu rodziny. W roku 2024 tym wsparciem objęto 9075 osób, tj. o 762 mniej niż w 2023 roku (spadek o 7,7%).

Dodatek mieszkaniowy jest kolejnym świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie niezamożnych mieszkańców w zakresie wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Pomoc ta przysługuje na zasadach określonych w ustawie o dodatkach mieszkaniowych. W 2024 roku średnia wysokość dodatku wyniosła 250-380 zł miesięcznie. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały taki dodatek w 2024 roku wyniosła 15 851 (o 440 mniej niż w 2023 roku), zaś kwota świadczeń wypłaconych przez gminy to 43 372 tys. zł.

Bon energetyczny jest wsparciem wypłacanym od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. i przysługującym gospodarstwom domowym jednoosobowym lub wieloosobowym, które spełniają kryteria dochodowe. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały taki bon wyniosła 94 268, zaś wypłacona kwota to 35 609 tys. zł.

Program „Rodzina 500+”/„Rodzina 800+”

Od 1 kwietnia 2016 roku rozpoczęto wdrażanie rządowego Programu „Rodzina 500+”, w ramach którego wsparciem finansowym (świadczeniem wychowawczym) objęto dzieci do 18 roku życia. Od 1 stycznia 2024 r. wysokość świadczenia wychowawczego wynosi 800 zł miesięcznie na dziecko. Z danych udostępnionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynika, że w 2024 roku przyznano 233 467 świadczeń (stan na grudzień 2024 r.) na łączną kwotę 2 262 092 tys. zł.¹⁰

Program "Dobry Start"

Od 1 lipca 2018 r. na każde rozpoczynające rok szkolny dziecko do ukończenia 20 roku życia przysługuje raz w roku świadczenie "Dobry Start". Dzieci z niepełnosprawnościami uczące się w szkole otrzymują je do ukończenia przez nie 24 roku życia. Powyższe wsparcie otrzymuje rodzina niezależnie od posiadanego dochodu. W 2024 roku 165 654 osoby otrzymały świadczenia z tego tytułu na łączną kwotę 49 646 tys. zł¹¹ – świadczenie to od 1 lipca 2021 roku wypłacane jest przez ZUS, a co za tym idzie nie jest wykazywane w sprawozdawczości z obszaru pomocy społecznej.

¹⁰ <https://psz.zus.pl/kategorie/programy-wsparcia-dla-rodzin> (z dn.14.04.2024 r.)

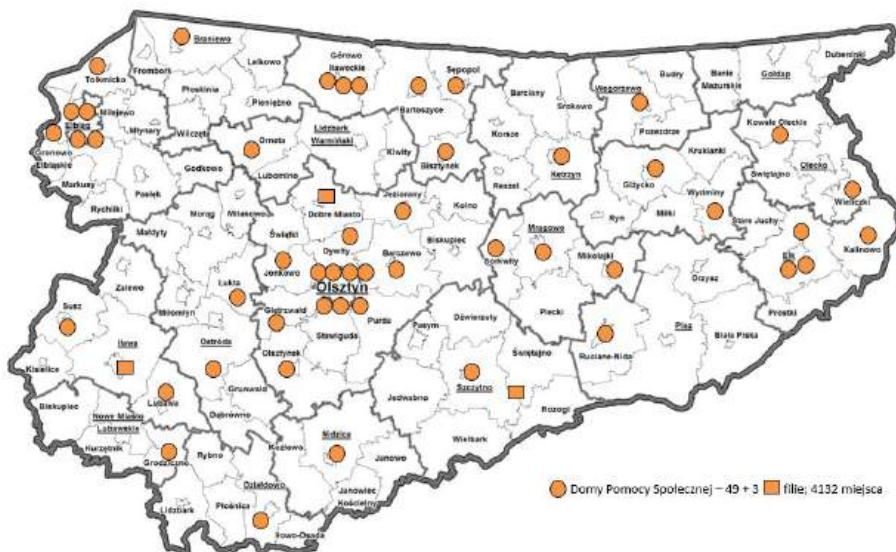
¹¹ <https://psz.zus.pl/kategorie/programy-wsparcia-dla-rodzin> (z dn.14.04.2024 r.)

1.6. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

W ostatnich latach liczba placówek świadczących pomoc instytucjonalną mieszkańcom województwa warmińsko-mazurskiego, jak również liczba dostępnych w nich miejsc utrzymuje się na podobnym poziomie.

Domy pomocy społecznej (DPS) to najliczniejsze podmioty świadczące swoim mieszkańcom całodobową opiekę tj. usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających.

Mapa 6. Domy pomocy społecznej funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.

Źródło: opracowanie własne ROPS

Na podstawie informacji zebranych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej oraz Rejestru Wojewody Warmińsko-Mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 roku, w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowało 49 domów pomocy społecznej + 3 filie na łączną liczbę miejsc 4132, w tym DPS dla:

1. osób w podeszłym wieku – 3 DPS z 114 miejscami,
2. osób przewlekle somatycznie chorych – 4 DPS + 1 filia z 333 miejscami,
3. dorosłych przewlekle psychicznie chorych – 11 DPS + 1 filia z 1254 miejscami,
4. dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie – 7 DPS z 555 miejscami,
5. dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie – 4 DPS z 297 miejscami,
6. oraz 20 jednostek i 1 filia w typie mieszanym, tj. 1 DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie i przewlekle somatycznie chorych (łącznie 100 miejsc), 15 DPS + 1 filia dla osób przewlekle somatycznie chorych i w podeszłym wieku (łącznie 1205 miejsc), 2 DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży (235 miejsc) oraz 2 DPS dla osób w podeszłym wieku oraz dla osób niepełnosprawnych fizycznie (39 miejsc).

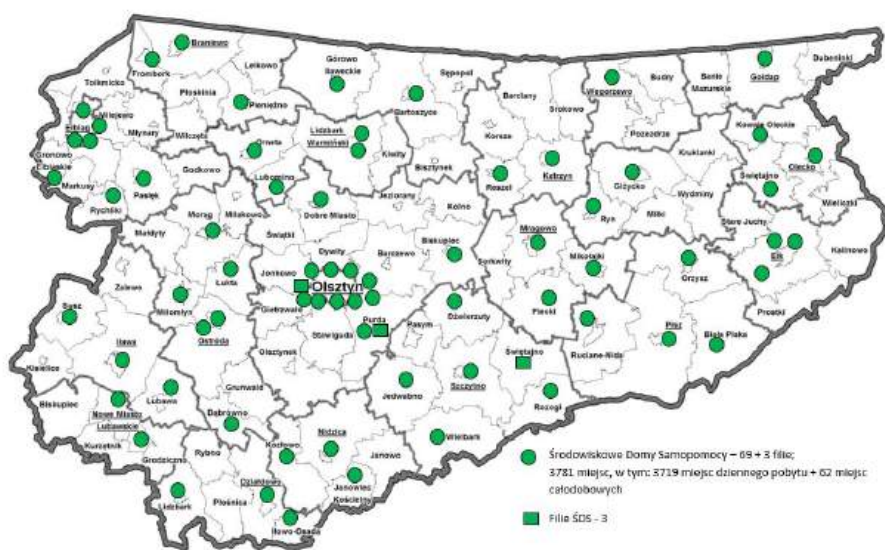
Z zestawień szczegółowych OZPS wynika, że w 2025 roku w województwie nie planuje się utworzenia nowych domów pomocy społecznej.

Opiekę może również zapewnić seniorom rodzinny dom pomocy (RDP), który jest całodobową placówką opiekuńczą, świadczącą usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dla ludzi w podeszłym wieku, wymagających całodobowej opieki oraz pomocy z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wg standardów określonych w rozporządzeniu MRPiPS w sprawie rodzinnych domów pomocy. RDP mogą być prowadzone przez osoby fizyczne lub organizacje pożytku publicznego. Według danych z gmin, w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku funkcjonowało 13 tego typu placówek na łączną liczbę 93 miejsca.

Innymi placówkami z katalogu instytucji pomocy społecznej są ośrodki wsparcia, należą do nich m.in.: środowiskowe domy samopomocy (ŚDS), dzienne domy pomocy (DDP), domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla osób z kryzysie bezdomności.

Z danych nadesłanych przez gminy i powiaty do ROPS wynika, że w roku 2024 na obszarze naszego województwa funkcjonowało 69 ŚDS oraz 3 filie. Łączna liczba miejsc, jakimi dysponowały te placówki to 3781. Miejsca całodobowego pobytu aktualnie posiada 13 ŚDS (w Nowej Wsi Elckiej – 4 miejsca, w Giżycku - 4 miejsca, w Nidzicy - 6 miejsc, w Górowie Iławeckim - 6 miejsc, w Elblągu - 4 miejsca oraz 5 miejsc, w Elku - 4 miejsca, w Gołdapi - 2 miejsca, w Ostródzie - 5 miejsc oraz 2 miejsca, w Kwietniewie - 4 miejsca, w Orzyszu - 4 miejsca, w Janowcu Kościelnym – 12 miejsc; łącznie 62 miejsca).

Mapa 7. Gminne i ponadgminne środowiskowe domy samopomocy funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.

Źródło: opracowanie własne ROPS

Wsparcie osobom starszym w miejscu zamieszkania oferują również dzienne domy pomocy społecznej. Ich celem jest zorganizowanie czasu wolnego osobom w wieku poprodukcyjnym. W 2015 roku rozpoczęto w Polsce realizację krajowego Programu „Senior – WIGOR na lata 2015-2020”, którego kontynuacją jest Program wieloletni „Senior+ na lata 2021-2025”.

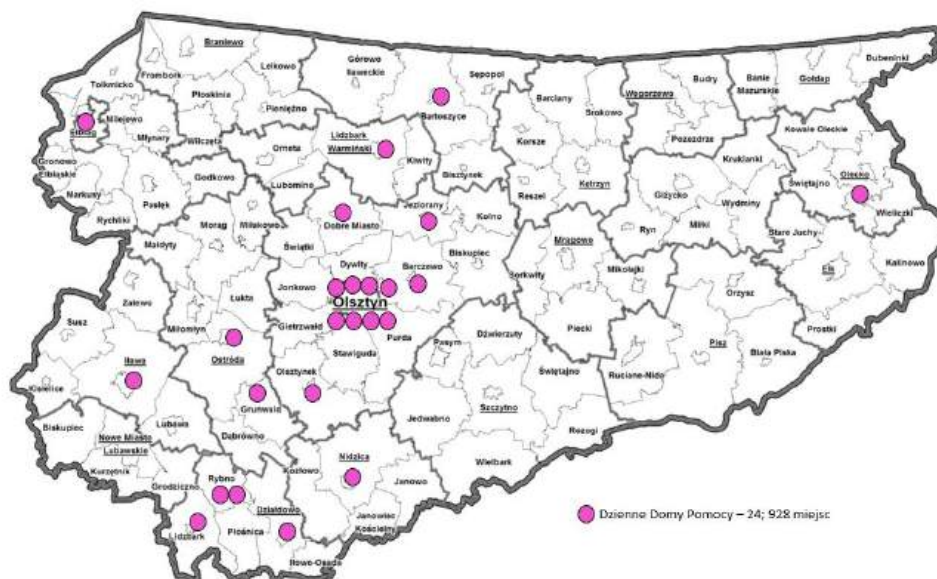
W 2024 roku w ramach krajowego Programu Wieloletniego „Senior + na lata 2021-2025”:

- w ramach modułu I: „Utworzenie lub wyposażenie Dziennego Domu „Senior+”/ Klubu „Senior+” – dofinansowanie otrzymał 1 Klub „Senior +”

- w ramach modułu II: „Zapewnienie funkcjonowania placówek „Senior+” – dofinansowanie otrzymało 11 Dziennych Domów „Senior +” oraz 15 Klubów „Senior +”.

Według stanu na 31 grudnia 2024 roku w województwie funkcjonowały łącznie 24 dzienne domy pomocy na łączną liczbę miejsc 928, z usług których skorzystało łącznie 1149 osób. Prognozy przedstawiają, że w kolejnych latach żadna gmina nie planuje utworzenia kolejnego Dziennego Domu Pomocy.

Mapa 8. Dzielne domy pomocy funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.

Źródło: opracowanie własne ROPS

Formą wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami są centra opiekuńczo-mieszkalne. W 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowały 3 tego typu centra:

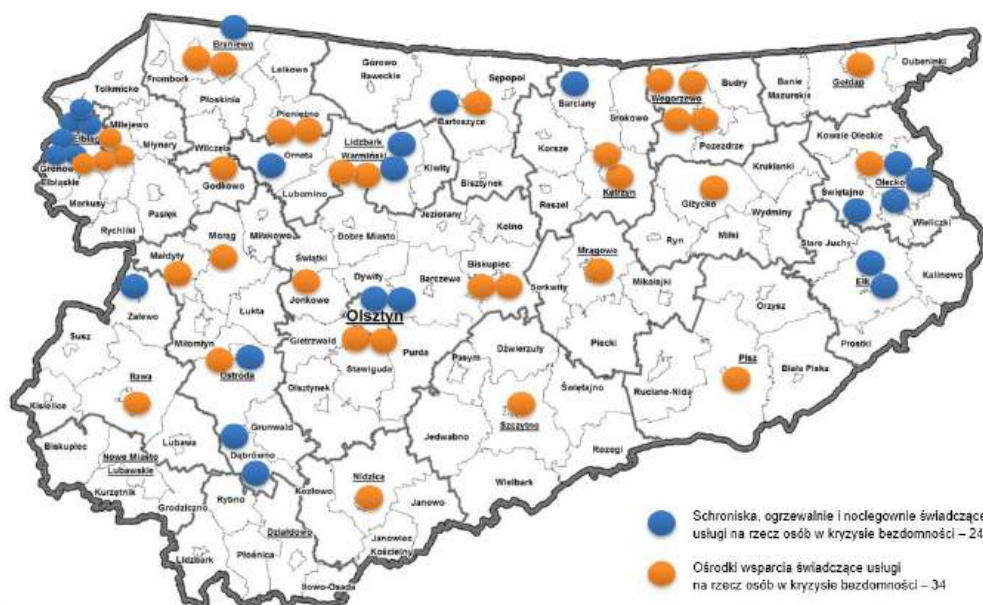
- Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne „Nasz Drugi Dom” w Tolko (20 miejsc dziennego pobytu i 2 miejsca całodobowe);
- Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne - Kętrzyński Dom Wsparcia (15 miejsc dziennego pobytu i 7 miejsc całodobowych);
- Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kowalach Oleckich (12 miejsc).

W 2024 r. ze wsparcia placówek skorzystały łącznie 53 osoby.

Z danych zaczerpniętych z badania dotyczącego zjawiska bezdomności oraz usług społecznych realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz osób w kryzysie bezdomności w 2024 r. opracowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wynika, że na terenie województwa funkcjonowały 24 placówki świadczące usługi dla osób w kryzysie bezdomności (ogrzewalnie, noclegownie, schroniska dla bezdomnych oraz schroniska z usługami opiekuńczymi), na łączną liczbę miejsc 743 oraz 34 ośrodki wsparcia świadczące usługi na rzecz osób w kryzysie bezdomności (jadłodajnie, punkty wydawania paczek żywnościowych, pralnie, łaźnie, punkty pomocy medycznej). Ponad połowa ww. podmiotów prowadzona jest przez organizacje pozarządowe i kościelne. Jak można

zaobserwować na poniższej mapie, podmioty świadczące usługi na rzecz osób w kryzysie bezdomności funkcjonują zazwyczaj w większych ośrodkach miejskich.

Mapa 9. Instytucje świadczące usługi na rzecz osób w kryzysie bezdomności w województwie warmińsko-mazurskim według stanu na 31 grudnia 2024 r.

Źródło: opracowanie własne ROPS

Mieszkania treningowe i wspomagane są formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia (treningowe) lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu (wspomagane). Mieszkania te mogą być prowadzone przez jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego. Wg danych zaczerpniętych z gmin i powiatów w 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowało łącznie 100 tego typu podmiotów, we wszystkich mieszkaniach były łącznie 272 miejsca.

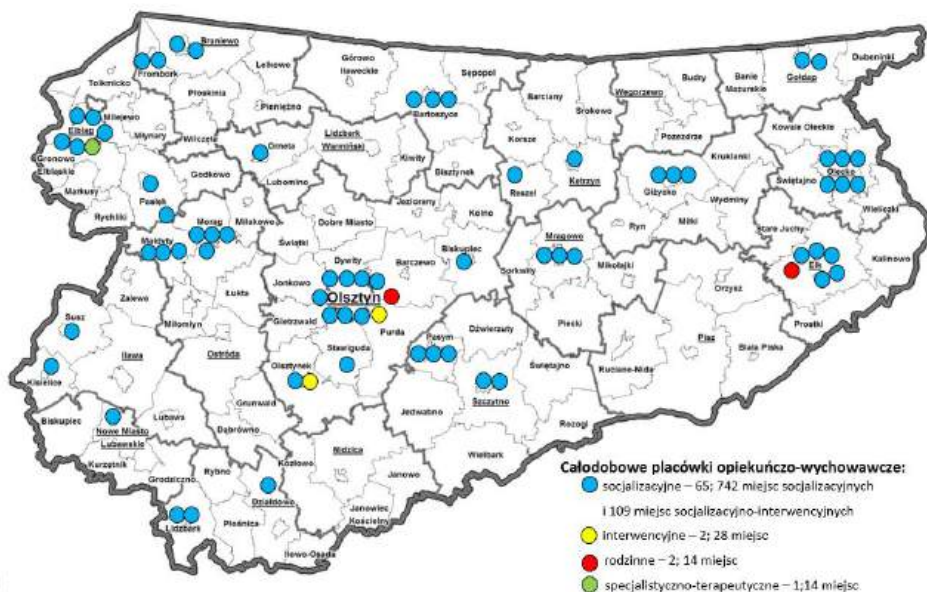
W 2024 roku z porad jednostek specjalistycznego poradnictwa, korzystało łącznie 2576 osób. Wg Rejestru jednostek specjalistycznego poradnictwa, mających siedzibę na obszarze województwa warmińsko – mazurskiego prowadzonego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, w roku 2024 funkcjonowały 204 tego typu placówki.

Obok poradnictwa specjalistycznego, mieszkańcom będącym w stanie kryzysu udzielana jest również pomoc w formie interwencji kryzysowej. Celem interwencji jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z problemami przez całe rodziny lub poszczególnych ich członków. Ponieważ nie jest określony definicyjnie standard placówki określanej mianem „ośrodek interwencji kryzysowej”, stąd dowolność nazywania w ten sposób różnorodnych podmiotów świadczących usługi w tym zakresie. Wg informacji przekazanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie w 2024 r. na obszarze województwa działało 14 jednostek (ośrodków i punktów) świadczących usługi w zakresie interwencji kryzysowej.

Jak wynika z informacji zawartej w „Rejestrze placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych”, prowadzonym przez Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie, w 2024 roku w województwie

funkcjonowało 70 placówek opiekuńczo-wychowawczych, o łącznej liczbie 907 miejsc. Wśród nich 2 to podmioty typu rodzinnego z liczbą 14 miejsc.

Mapa 10. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.

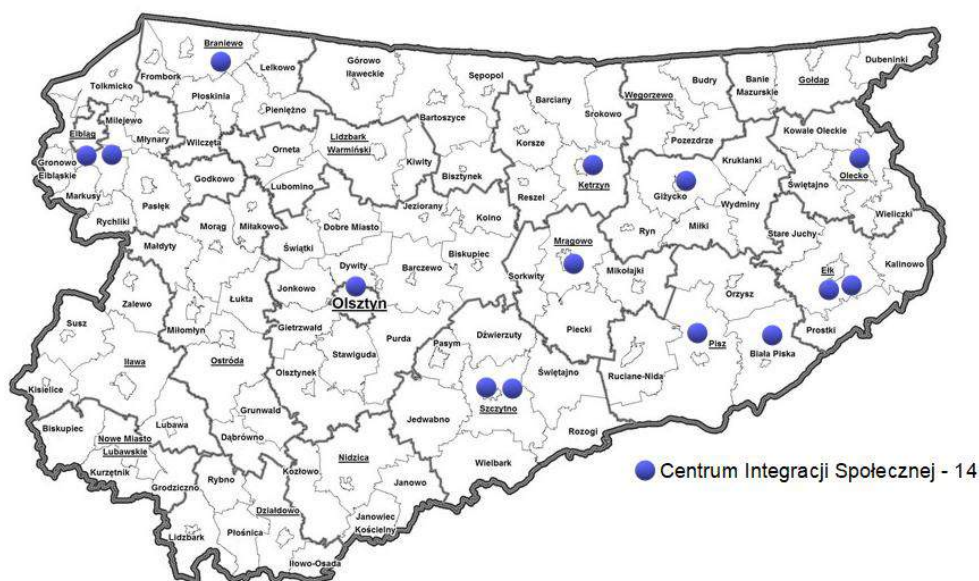
Źródło: opracowanie własne ROPS

W obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej działają również podmioty tworzone na mocy ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Należą do nich m.in. centra integracji społecznej, które prowadzą działania reintegracji społeczno-zawodowej pozwalające przede wszystkim zdobyć nowe kwalifikacje zawodowe lub przyczynić się do przekwalifikowania zawodowego. Wg stanu na 31 grudnia 2024 roku w rejestrze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego wpisanych było 14 centrów integracji społecznej:

1. Centrum Integracji Społecznej Fama w Szczytnie – utworzone przez Fundację Fama,
2. Centrum Integracji Społecznej w Olsztynie – utworzone przez Gminę Olsztyn,
3. Centrum Integracji Społecznej w Szczytnie – utworzone przez Ewangelickie Stowarzyszenie Betel,
4. Centrum Integracji Społecznej w Olecku – utworzone przez Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej,
5. Centrum Integracji Społecznej w Elblągu – utworzone przez Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych,
6. Centrum Integracji Społecznej w Braniewie – utworzone przez Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie,
7. Centrum Integracji Społecznej w Mrągowie - utworzone przez Ewangelickie Stowarzyszenie Betel,
8. Centrum Integracji Społecznej w Elku – utworzone przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. Króla Zygmunta Augusta w Augustowie,
9. Centrum Integracji Społecznej Erkon w Elblągu – utworzone przez Elbląską Radę Konsultacyjną Osób Niepełnosprawnych,
10. Centrum Integracji Społecznej AlterCIS w Elku - utworzone przez Stowarzyszenie Adelfi,

11. Centrum Integracji Społecznej w Pisz – utworzone przez Stowarzyszenie Kobieta na Plus,
12. Centrum Integracji Społecznej w Giżycku – utworzone przez Gminę Miejską Giżycko,
13. Centrum Integracji Społecznej w Białej Piskiej – utworzone przez Ewangelickie Stowarzyszenie Betel,
14. Centrum Integracji Społecznej w Kętrzynie – utworzone przez Stowarzyszenie Kobieta na Plus.

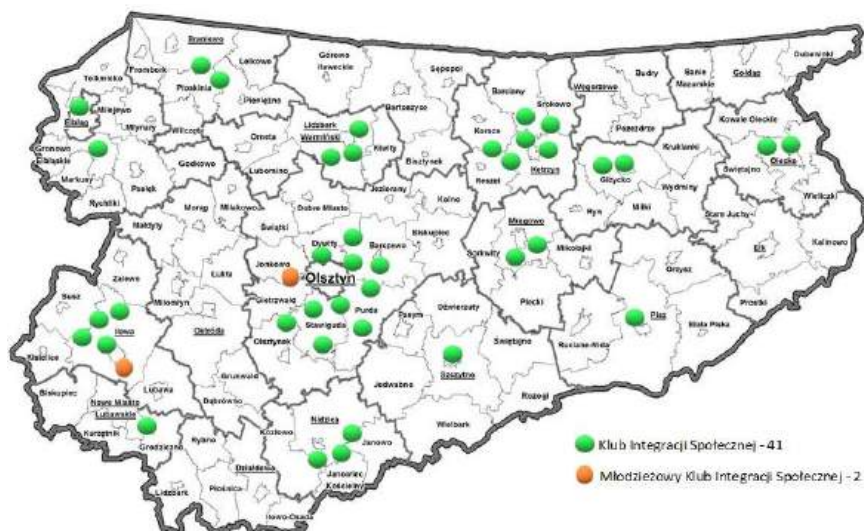
Mapa 11. Centra integracji społecznej wpisane do rejestru Wojewody Warmińsko-Mazurskiego wg stanu na 31 grudnia 2024 r.

Źródło: opracowanie własne ROPS

Innym instrumentem zapobiegania procesom wykluczenia społecznego osób i rodzin jest klub integracji społecznej (KIS), którego celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy.

Mapa 12. Kluby integracji społecznej funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.

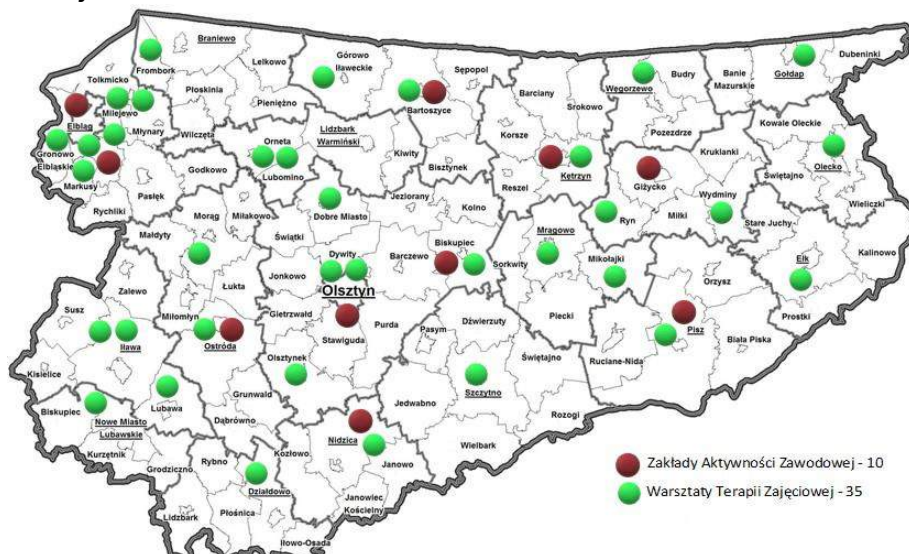
Źródło: opracowanie własne ROPS

Z informacji uzyskanej z Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie wynika, iż w 2024 roku funkcjonowało 41 klubów integracji społecznej oraz 2 młodzieżowe kluby integracji społecznej.

Podmiotami mającymi na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej są warsztaty terapii zajęciowej (WTZ), których w województwie warmińsko-mazurskim wg OZPS i danych własnych ROPS w 2024 roku było 35. W danym okresie w warsztatach terapii zajęciowej uczestniczyło 1579 osób.

Z analizy danych nadesłanych przez gminy i powiaty do OZPS oraz także z danych własnych ROPS wynika, iż w 2024 roku na terenie województwa działało 10 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ), tj. w Olsztynie, Giżycku, Elblągu, Kamionku Wielkim k/Elbląga, Biskupcu, Bartoszycach, Ostródzie, Pisz, Nidzicy oraz w Kętrzynie. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych działaniami ZAZ-ów to 338.

Mapa 13. Zakłady aktywności zawodowej i warsztaty terapii zajęciowej funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne ROPS

Oprócz wyszczególnionych powyżej zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują ponadto inne podmioty, zabezpieczające potrzeby społeczne, np. centra aktywności lokalnej, uniwersytety III wieku, kluby seniora, koła gospodyń wiejskich, świetlice socjoterapeutyczne oraz środowiskowe i in.

Tabela 6. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia prowadzone przez powiat/gminę lub na zlecenie powiatu/gminy

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2023	Rok oceny 2024	Prognoza 2025
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba osób korzystających	1	4 176	4 121	4 159
Liczba osób umieszczonych	2	1 434	2 078	2 120
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	158	169	162
DZIENNE DOMY POMOCY				
Liczba osób korzystających	4	1 077	1 149	1 164
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	35	68	61
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba osób korzystających	6	663	716	736
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	15	7	7
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH I SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba osób korzystających	8	337	236	236
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	9	0	2	0
OGRZEWALNIE				
Liczba osób korzystających	10	363	314	311
NOCLEGOWNIE				
Liczba osób korzystających	11	530	242	242
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób korzystających	12	3 994	4 015	4 042
Liczba osób korzystających z usługi wsparcia krótkoterminowego	13	0	9	11
Liczba osób umieszczonych	14	908	842	870
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	283	327	331
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	18	21	12
MIESZKANIA TRENINGOWE I WSPOMAGANE OGÓŁEM				
Liczba osób korzystających	17	147	159	169
Liczba osób umieszczonych	18	104	96	104
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	19	9	14	17
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM (powiatowe)				
Liczba osób korzystających	20	633	559	588
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA (powiatowe)				
Liczba osób korzystających	21	3 149	2 576	2 576
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba osób korzystających	22	1 509	1 534	1 546
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Liczba osób korzystających	23	1 035	1 022	998
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				

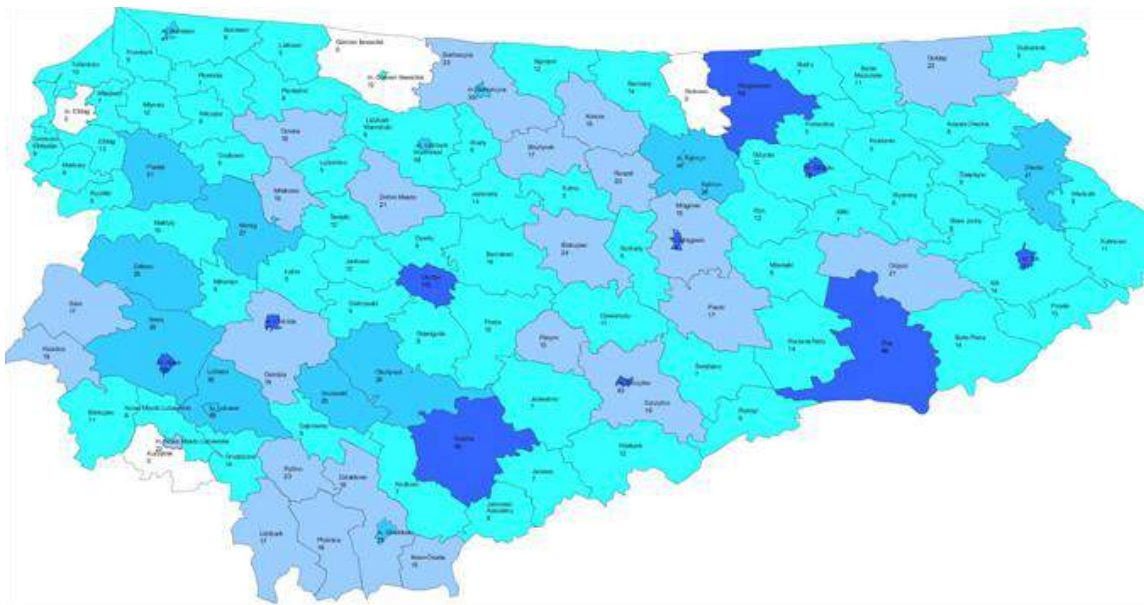
Liczba osób korzystających	24	20	11	12
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	25	998	1 220	1 265
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	26	1 783	1 631	1 856
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	27	1 579	1 579	1 578
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	28	356	338	338

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jednostkowych OZPS

1.7. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

W województwie warmińsko-mazurskim w 112 ośrodkach pomocy społecznej i 4 centrach usług społecznych oraz 19 powiatowych centrach pomocy rodzinie, według stanu na 31 grudnia 2024 roku na umowę o pracę zatrudnionych było łącznie 2849 osób (sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.). Na stanowiskach kierowniczych zatrudnionych było 266 osób (9,3% ogółu zatrudnionych). Pracowników socjalnych było ogółem 841 (tj. 29,5% ogółu zatrudnionych). Natomiast w kategorii pozostałych pracowników - wskazano 1762 osoby.

Mapa 14. Zatrudnienie w ośrodkach pomocy społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem)

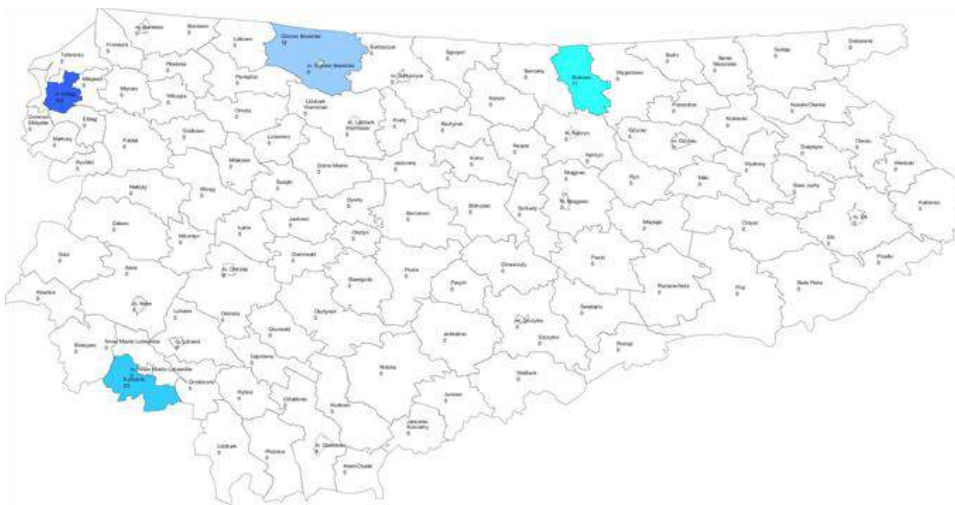

Legenda:

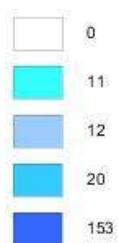

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.

Mapa 15. Zatrudnienie w centrach usług społecznych w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem)

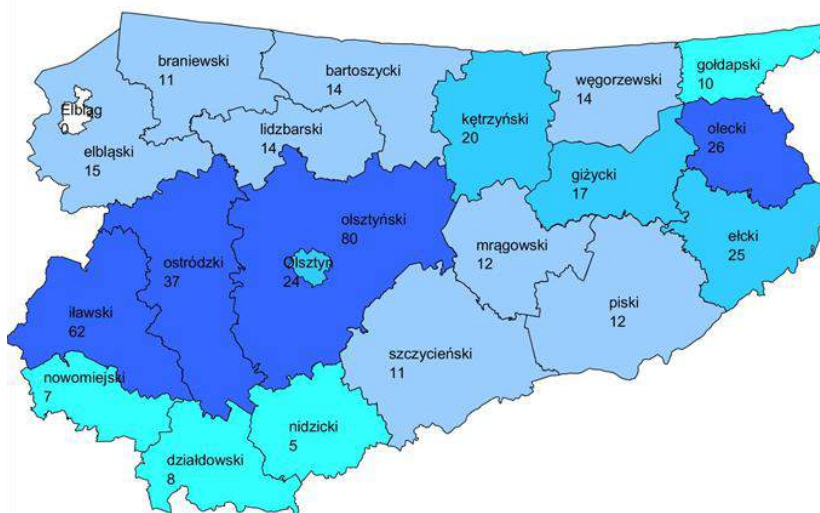

Legenda:

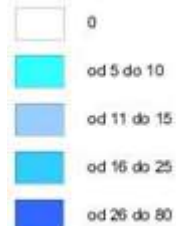

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.

Mapa 16. Zatrudnienie w powiatowych centrach pomocy rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem)

Legenda:

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.

Tabela 7. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

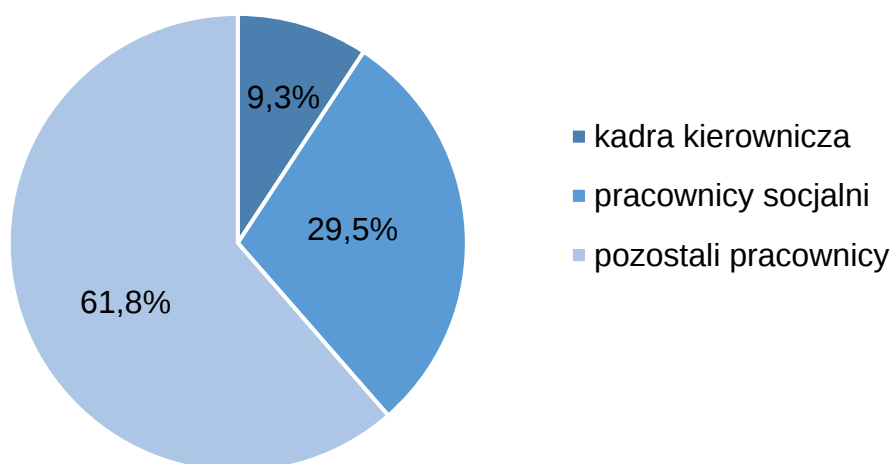
WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2023	Rok 2024
Liczba pracowników (ogółem)*	2762	2849
Kadra kierownicza	255	266
Pracownicy socjalni	852	841
Pozostali pracownicy	1666	1762

*liczba pracowników nie sumuje się, ponieważ jeden pracownik może wystąpić w kilku grupach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania MRiPS-06 za 2024 r.

Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę zatrudnienia w pomocy społecznej w rozkładzie procentowym.

Wykres 9. Struktura zatrudnienia w pomocy społecznej w 2024 r.

*wartości nie sumują się do 100%, ponieważ jeden pracownik może wystąpić w kilku grupach

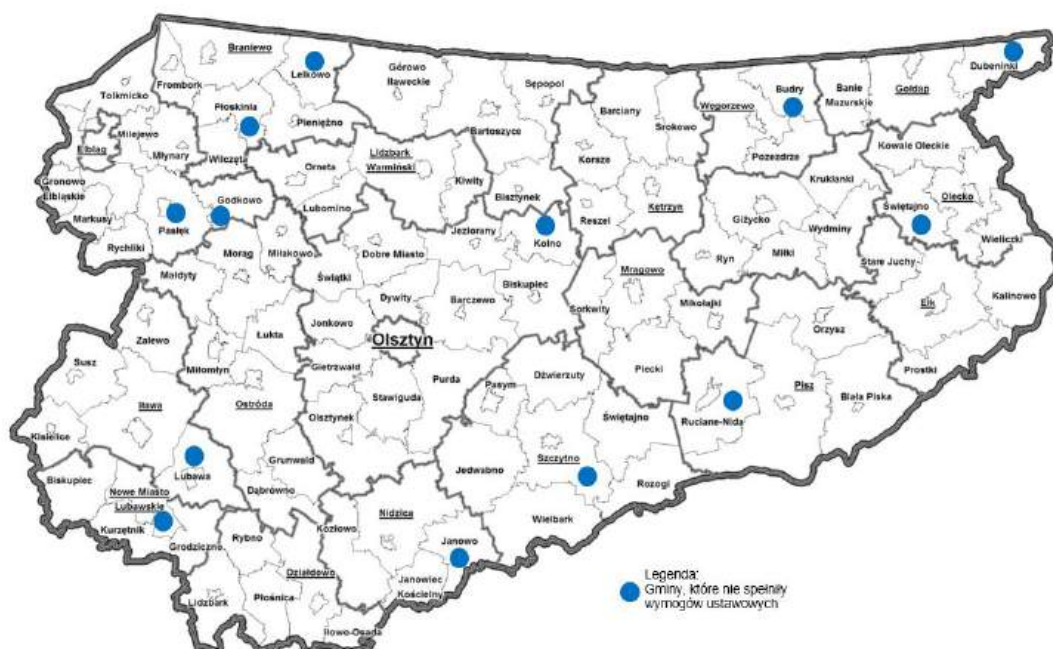
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania MRiPS-06 za 2024 r.

Najliczniejszą grupę pracowników zatrudnionych w OPS, CUS i PCPR 61,8% ogółu kadry stanowią osoby, pracujące między innymi w następujących obszarach: księgowość, kadry i płace, świadczenia rodzinne i alimentacyjne, praca z klientem pomocy społecznej m.in. psycholog, prawnik, obsługa informatyczna i inne.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej art. 110 ust. 11 „Ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – centrum usług społecznych, zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny

zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.” W 2024 roku 13 gmin nie spełniło żadnego z ww. ustawowych wymogów (Lelkowo, Płoskinia, Godkowo, Pasłęk, gmina wiejska Lubawa, Janowo, gmina wiejska Nowe Miasto Lubawskie, Świętajno powiat olecki, Kolno, Ruciane-Nida, gmina wiejska Szczytno, Dubeninki i Budry). W stosunku do 2023 roku jest to wzrost o cztery gminy, zauważalne są też zmiany gmin względem roku ubiegłego. Nie spełnianie ww. wymogów ustawy wynika m.in. ze zmiany miejsca zatrudnienia pracownika socjalnego w danej gminie, przejścia pracownika socjalnego na emeryturę bądź też zwiększenia liczby mieszkańców na terenie danej gminy.

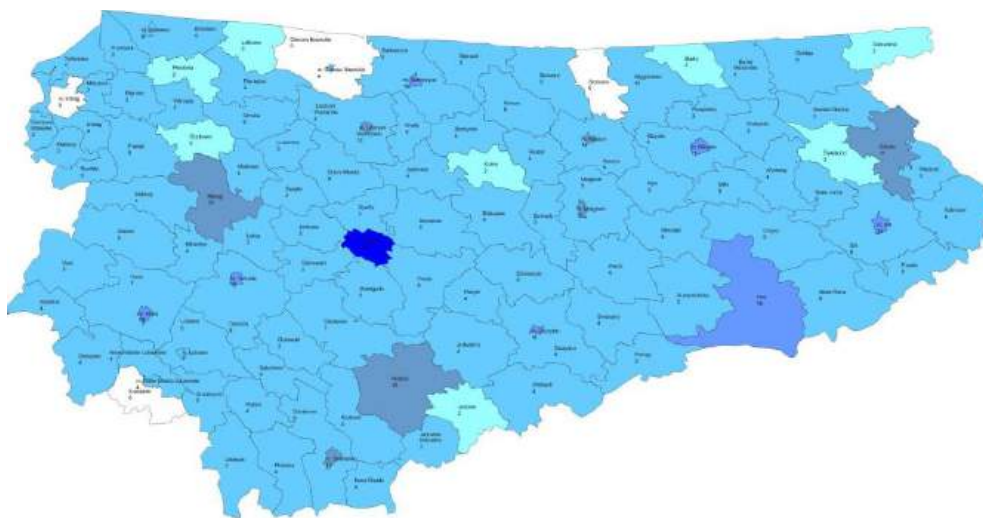
Mapa 17. Realizacja wymogu ustawowego zatrudniania przez ośrodek pomocy społecznej i centrum usług społecznych pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących w stosunku jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OZPS za 2024 r.

Zgodnie z ustawą art. 110 ust. 12, ośrodek pomocy społecznej/centrum usług społecznych powinien zatrudniać nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Jak wynika ze sprawozdania MRiPS-06 na dzień 31 grudnia 2024 roku 8 gmin zatrudniało mniej niż 3 pracowników socjalnych (są to gminy: Lelkowo, Płoskinia, Godkowo, Dubeninki, Janowo, Świętajno powiat olecki, Kolno, Budry). Przedstawione dane mogą być w niektórych przypadkach obarczone błędem, gdyż nie zostali w nich uwzględnieni kierownicy ośrodków pomocy społecznej, którzy często w mniejszych ośrodkach pełnią rolę pracownika socjalnego.

Mapa 18. Realizacja wymogu ustawowego zatrudniania przez ośrodek pomocy społecznej przynajmniej trzech pracowników socjalnych

Legenda:

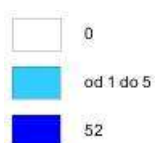

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.

Mapa 19. Realizacja wymogu ustawowego zatrudniania przez centrum usług społecznych przynajmniej trzech pracowników socjalnych

Legenda

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.

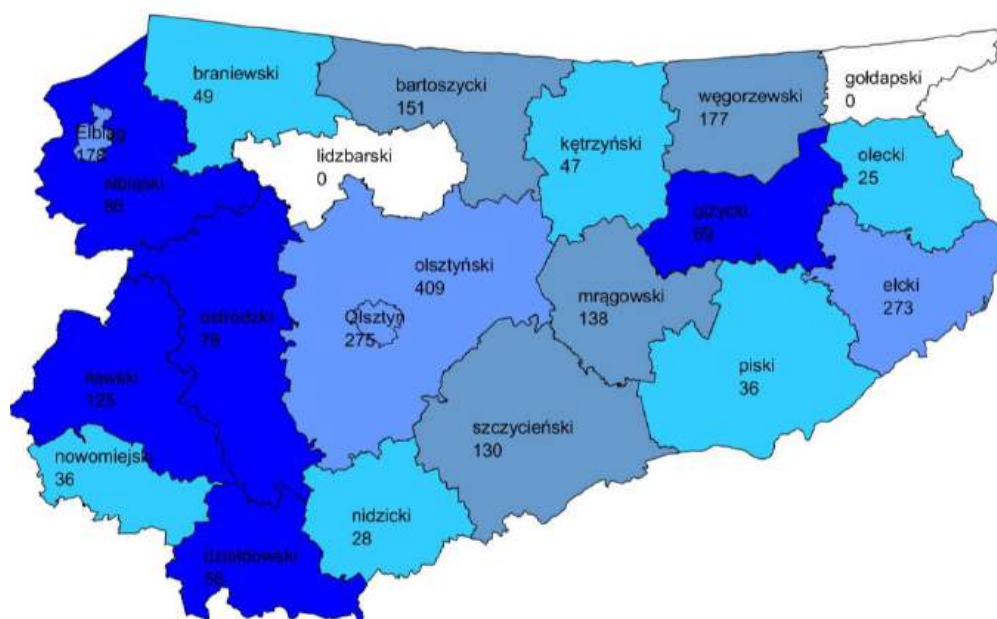
Zatrudnienie w pozostałych jednostkach:

- w domach pomocy społecznej - 2366 pracowników (o 20 więcej niż w 2023 r.),
- w środowiskowych domach samopomocy - 1147 pracowników (o 17 więcej niż w 2023 r.),
- w dziennych domach pomocy - 140 osób (o 5 mniej niż w 2023 r.),
- w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży - 14 osób (o 2 więcej niż w 2023 r.),
- w schroniskach dla osób bezdomnych - 44 osoby (o 8 osób więcej niż w 2023 r.),
- w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi - 17 osób (o 1 osobę mniej niż w 2023 r.),
- w klubach samopomocy - 34 osoby (o 2 osoby mniej niż w 2023 r.),
- w innych ośrodkach wsparcia - 56 osób (o 43 osoby mniej niż w 2023 r.).

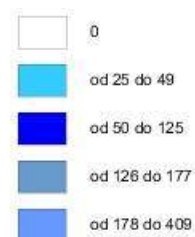
Łącznie w ośrodkach wsparcia w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku zatrudnionych było 1429 osób (o 24 osoby mniej niż w 2023 r.).

Poniższe mapy (nr 20 i 21) przedstawiają liczbę pracowników zatrudnionych w domach pomocy społecznej oraz w ośrodkach wsparcia z podziałem na poszczególne powiaty województwa warmińsko-mazurskiego.

Mapa 20. Zatrudnienie w domach pomocy społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem)

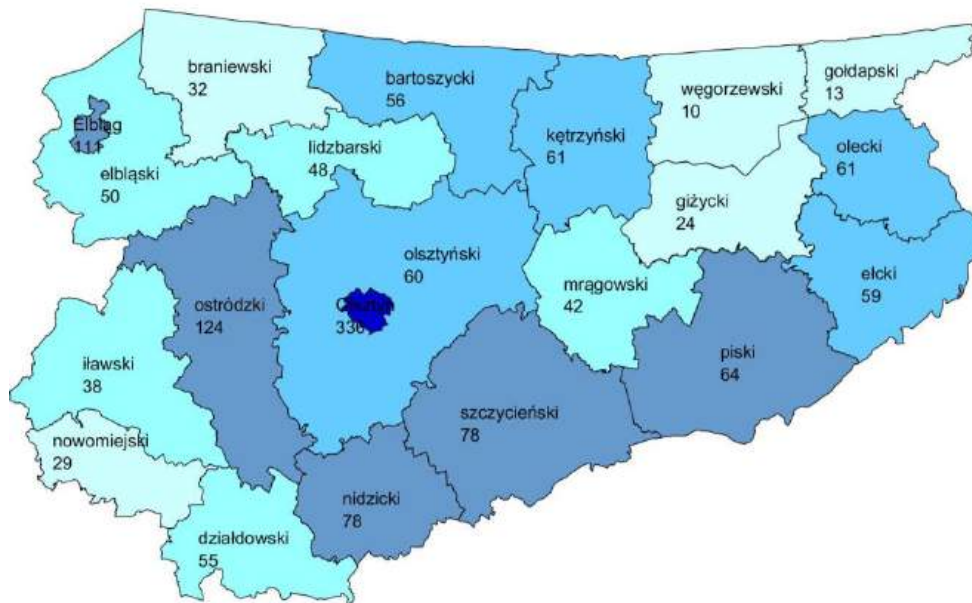

Legenda:

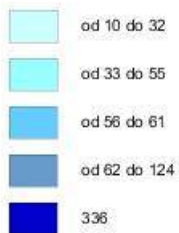

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.

Mapa 21. Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem)

Legenda:

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.

1.8. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W niniejszej części dokumentu przedstawione zostały wydatki związane z realizacją zadań z obszaru szeroko rozumianej polityki społecznej, przypisanych gminom i powiatom w ramach m.in. ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i innych.

Zadania własne oraz zlecone gmin i powiatów w zakresie polityki społecznej zostały przedstawione zgodnie z klasyfikacją budżetową w następujących działach: Dział 851 – Ochrona zdrowia, Dział 852 – Pomoc społeczna, Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza oraz w Dziale 855 – Rodzina.

2 359 706 tys. zł
wysokość środków wydatkowanych przez samorządy gminne i powiatowe na zadania własne i zlecone w obszarze polityki społecznej, tj. wzrost o 15,9%

W 2024 roku łączna wysokość środków wydatkowanych przez samorządy gminne i powiatowe na zadania własne i zlecone w obszarze polityki społecznej wyniosła 2 359 706 tys. zł i jest to wzrost względem 2023 roku o 15,9%. Prognozy wskazują na wzrost wydatków na politykę społeczną w najbliższym roku. W poniższej tabeli przedstawione zostały szczegółowe informacje o wysokości środków poniesionych na poszczególne działy.

Tabela 8. Wydatki gmin i powiatów województwa warmińsko-mazurskiego (poniesione i planowane) na zadania z zakresu polityki społecznej w latach 2023-2025, w zł

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2023	Rok oceny 2024	Prognoza 2025
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	2 035 253 459	2 359 706 413	2 463 905 061
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	1 534 677	1 532 443	1 750 237
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	40 605 905	41 563 016	44 196 624
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	4	320 940 139	380 363 488	404 827 838
85203 - Ośrodki Wsparcia	5	121 290 057	123 311 220	143 931 363
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	6	3 200 385	4 600 422	4 472 080

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2023	Rok oceny 2024	Prognoza 2025
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	7	4 809 144	7 150 856	9 084 670
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	8	55 429 598	48 432 723	73 332 056
85215 - Dodatki mieszkaniowe	9	43 875 239	72 296 014	49 538 037
85216 - Zasiłki stałe	10	49 084 842	68 743 962	85 139 760
85218 - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	11	26 896 826	33 596 674	38 436 450
85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej	12	197 481 386	240 451 454	267 972 494
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	13	3 432 276	4 056 789	5 100 393
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	14	62 742 247	73 284 233	76 508 398
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	15	44 228 276	44 650 307	45 205 757
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	16	2 034 906	1 229 032	644 676
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	17	259 565	73 871	118 494
85232 - Centra Integracji Społecznej	18	1 031 796	1 071 403	1 082 995
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	19	68 590	33 180	26 000
85295 - Pozostała działalność	20	28 984 622	56 786 187	36 445 860
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	21	6 447 466	8 032 329	7 610 987
85321 - Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	22	9 572 638	12 211 367	12 770 006
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	23	10 733 584	12 943 416	14 392 635

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2023	Rok oceny 2024	Prognoza 2025
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	24	34 571 564	13 950 606	28 298 073
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	25	13 568 633	10 376 166	9 526 305
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	26	1 311 158	1 873 504	1 992 334
855 - RODZINA				
85501 - Świadczenie wychowawcze	27	653 391	490 105	361 806
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	28	682 234 310	774 412 767	711 216 189
85504 - Wspieranie rodziny	29	19 890 599	23 941 502	27 555 594
85516 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	30	50 140 013	64 961 424	90 879 744
85516 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	31	246 529	1 168 488	1 400 615
85516 - Dzienni opiekunowie	32	1 207 039	2 091 887	2 243 336
85508 - Rodziny zastępcze	33	94 202 545	111 106 907	131 751 602
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	34	87 526 032	100 125 917	118 994 204
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	35	15 277 047	19 037 318	17 215 943
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopach wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	36	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2023	Rok oceny 2024	Prognoza 2025
85578 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jednostkowych OZPS

Najwięcej środków finansowych przeznaczanych na wszystkie zadania z zakresu polityki społecznej, wydatkowanych zostało na świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, tj. 774 412 tys. zł (32,8%). W tej kategorii odnotowano wzrost w stosunku do roku poprzedniego – o 13,5%.

Kolejno, najwięcej środków zostało przeznaczonych na finansowanie kosztów pobytu osób umieszczanych w domach pomocy społecznej oraz utrzymanie DPS. W roku oceny wyniosła ona 380 363 tys. zł – wzrost do roku poprzedniego o 18,5%. Obowiązek współfinansowania kosztów pobytu mieszkańców danej gminy w DPS wciąż powoduje wysokie wydatki na realizację tego zadania – 16,1% całego budżetu na politykę społeczną.

Wydatki w porównaniu do roku 2023 wzrosły znacząco na pozostałą działalność w zakresie pomocy społecznej (Dział 85295) – o 27 801 tys. zł, co jest związane z wypłacaniem w 2024 r. dodatku osłonowego mającego zniwelować koszty energii, gazu i żywności, dla mniej zamożnych gospodarstw domowych.¹²

W 2024 r. nastąpił również wzrost wydatków w dziale 85215 – Dodatki mieszkaniowe (o 28 420 tys. zł), co jest związane z kolei z wypłacaniem, oprócz dodatku mieszkaniowego, również bonu energetycznego gospodarstwom domowym jednoosobowym lub wieloosobowym, które spełniają kryteria dochodowe.

W ciągu roku wzrosła też kwota wydatkowana na zasiłki stałe (z 49 084 842 zł w 2023 r. do 68 743 962 zł w 2024 r.), co związane jest z nowelizacją ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (nowelizacja z dn. 28 lipca 2023 roku). Od 2024 roku kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 100 zł miesięcznie i wyższa niż 1000 zł miesięcznie.

W 2024 r. znaczne środki przekazano na rodziny zastępcze (Dział 85508) – 111 106 907 zł, tj. o 16 904 362 zł więcej w porównaniu do 2023 r. Związane jest to m.in. ze wzrostem kwoty świadczeń oraz wynagrodzeń dla rodzin zastępczych, zwiększeniem liczby dzieci w pieczy zastępczej, czy też zwiększeniem limitów świadczeń tj. np. na remonty, za przyjęcia dziecka, itp.

Zwiększono też finansowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (Dział 85228) – z 62 742 247 zł w 2023 r. do 73 284 233 zł w 2024 r., co wiąże się bezpośrednio z sytuacją demograficzną i starzeniem się mieszkańców regionu.

Wzrost wydatków nastąpił także w Dziale 85516 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków (z 50 140 tys. zł w roku 2023 do 64 961 tys. zł w roku 2024) oraz w Dziale 85516 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych (z 246 529 zł w 2023 r. do 1 168 488 zł w 2024 r.), na co wpływ ma ciągły rozwój tych form wsparcia.

Ponadto wzrost wydatków odnotowano na zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (Dział 85205) – z 3 200 385 zł w 2023 r. do 4 600 422 zł w 2024

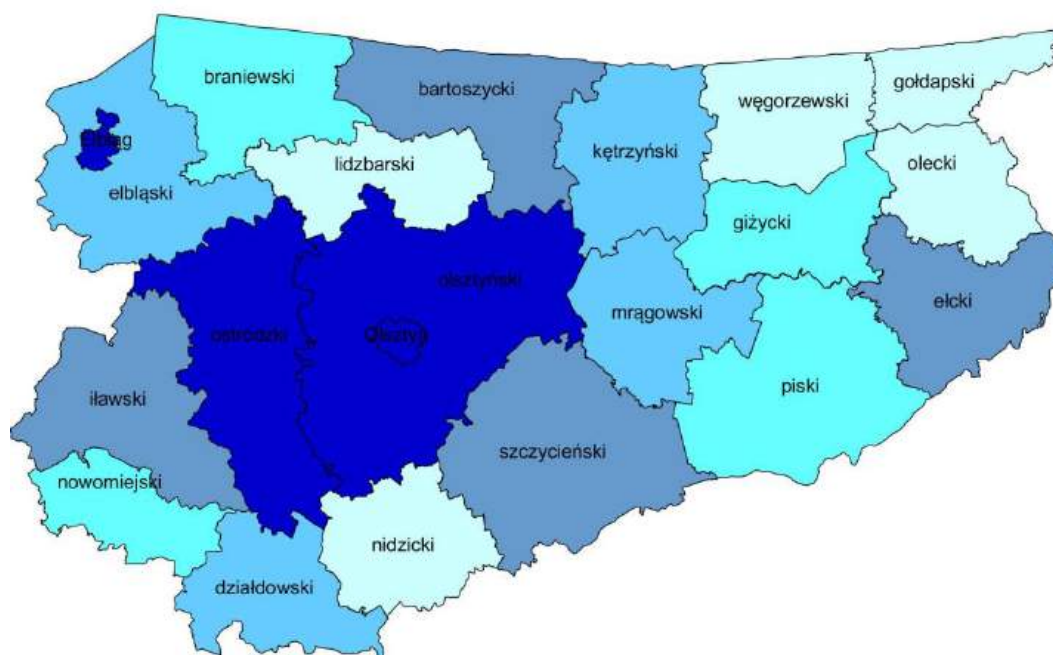
¹² Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 stycznia 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku osłonowego

r. co jest właściwym trendem biorąc pod uwagę nasilające się zjawiska przemocy domowej i nie tylko.

Wydatki w porównaniu do 2024 r. spadły z kolei znacząco na pozostałą działalność w zakresie polityki społecznej (Dział 85395) – z 34 571 tys. zł do 13 950 tys. zł, na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym (Dział 85415) – z 13 568 tys. zł do 10 376 tys. zł oraz na pomoc dla cudzoziemców (Dział 85231) – z 2 034 tys. zł do 1 229 tys. zł.

Poniżej przedstawiono mapę z rozkładem wysokości środków finansowych w podziale na powiaty.

Mapa 22. Wysokość środków finansowych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej wydatkowane przez JST w 2024 roku w województwie warmińsko-mazurskim

Legenda:

* gmina Pasym – 6 710 928 zł

Źródło: opracowanie własne

1.9. Aktywność projektowo-konkursowa jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

Poza ustawowymi zadaniami z zakresu pomocy społecznej, samorządy gminne i powiatowe realizują wiele innych programów i projektów, których zasadniczym celem jest poprawa sytuacji zawodowej, społecznej i rodzinnej, w tym polepszenie warunków życia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Tego typu projekty realizowane są zwłaszcza przez instytucje pomocy społecznej, administrację samorządową, organizacje pozarządowe i instytucje rynku pracy.

W niniejszym dziale przedstawiono informacje odnoszące się do projektów i programów z zakresu pomocy i integracji społecznej realizowanych przez gminy, powiaty oraz organizacje pozarządowe działające na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Przedstawione dane odnoszą się do informacji o liczbie osób objętych działaniami w ramach:

- projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków unijnych,
- programów resortowych ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Tabela 9. Projekty współfinansowane ze środków unijnych

Wyszczególnienie	Rok 2023*	Rok oceny**
PROJEKTY WSPÓŁFINANSOWANE Z EFS/EFS+		
Liczba realizowanych projektów przez gminy i powiaty rozpoczętych w danym roku	20	19
Ogółem liczba osób objętych ww. projektami	1809	1548
Liczba realizatorów ww. projektów	27	19
Łączna kwota przekazanych zaliczek ze środków EFS/EFS+	1 004 352	8 526 018,22

*projekty współfinansowane ze środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

**projekty współfinansowane ze środków unijnych w ramach Programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027”

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Systemu SL 2014 oraz Systemu CST2021

Oprócz funduszy europejskich źródłem pozyskiwania środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań na rzecz osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, są konkursy/programy ogłaszane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Największą aktywność zanotowano w ramach programu MRPiPS dotyczącego wspierania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie dożywiania. Wysoką aktywność zanotowano w ramach programu/konkursu „Asystent rodziny” oraz „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Najniższą aktywność zanotowano natomiast w ramach programu „Pokonać bezdomność”. Całość zestawienia dotyczącego realizowanych programów i konkursów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Informacja nt. podmiotów z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, które uzyskały dofinansowanie w ramach konkursów i programów ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2024 roku

Wyszczególnienie	Rok 2023	Rok oceny
„Asystent rodziny w 2024 r.”		
Liczba osób objętych konkursami	130	169
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	66	109
Łączna kwota dofinansowania	905 919,28 zł	3 249 830,14 zł
„Senior+” na lata 2021-2025 edycja 2024		
Liczba osób objętych konkursami	641	641
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	24	23
Łączna kwota dofinansowania	1 934 530,49 zł	2 057 849,0 zł
„MALUCH+ 2022-2029” edycja 2024		
Liczba osób objętych konkursami	886	1738
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	32	52
Łączna kwota dofinansowania	7 700 237,32 zł	16 683 338,41 zł
„Od zależności do samodzielności” edycja 2024		
Liczba osób objętych konkursami	37	24
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	3	2
Łączna kwota dofinansowania	182 263,00 zł	114 800,0 zł
„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” edycja 2024		
Liczba osób objętych konkursami	1605	2157
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	73	84
Łączna kwota dofinansowania	20 391 078,89 zł	32 524 901,05 zł
„OPIEKA 75+” edycja 2024		
Liczba osób objętych konkursami	868	1071
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	38	46
Łączna kwota dofinansowania	3 345 536,14 zł	4 857 272,00 zł
„Posiłek w szkole i w domu na lata 2024-2028” edycja 2024		
Liczba osób objętych programem	53 360	47 777
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	116	116
Łączna kwota dofinansowania	33 808 250,21 zł	33 958 494,70zł
„Pokonać bezdomność” edycja 2024		
Liczba osób objętych programem	392	230
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	2	2
Łączna kwota dofinansowania	231 000,00 zł	322 207,50 zł
„Centra opiekuńczo-mieszkalne” edycja 2024		
Liczba osób objętych programem	83	81
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	4	5
Łączna kwota dofinansowania	4 588 378,68 zł	4 719 590,30 zł
„Opieka wytchnieniowa” edycja 2024		
Liczba osób objętych programem	363	586
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	35	47
Łączna kwota dofinansowania	2 148 646,15 zł	5 121 859,66 zł
„Program rozwoju rodzinnych domów pomocy” edycja 2024		
Liczba osób objętych programem	88	89
Liczba jednostek, które uzyskały dofinansowanie	24	24
Łączna kwota dofinansowania	800 865,05 zł	1 246 682,00 zł

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie

1.10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

Realizując zapisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organy administracji publicznej mogą wspierać lub powierzać realizację zadań publicznych, mających charakter działalności pożytku publicznego, organizacjom pozarządowym i innym uprawnionym podmiotom. Sferę zadań mających charakter działalności pożytku publicznego, określa art. 4 ust. 1 ww. ustawy, który wymienia 34 rodzaje zadań możliwych do zlecenia organizacjom pozarządowym.

Podjętą w 2023 r. współpracę samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi w zakresie polityki społecznej obrazuje tabela nr 11.

Zlecanie zadań w trybie działalności pożytku publicznego

Zlecanie realizacji ww. zadań w trybie działalności pożytku publicznego odbywa się najczęściej po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

Na 135 jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej (w tym miasto Elbląg i Olsztyn wykonujące zadania gminy i powiatu), które wypełniły ankietę w systemie LIME, 60 wykazało współpracę ich samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi w formie zlecania zadań w trybie działalności pożytku publicznego. W dalszym ciągu jest to najczęściej stosowana forma współpracy samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi. W 2023 było to 79 samorządów.

W roku 2024 gminy i powiaty w województwie warmińsko-mazurskim zawarły 832 umowy z 526 organizacjami pozarządowymi na realizację zadań w obszarze pomocy i wsparcia.

Z reguły te same jednostki samorządu terytorialnego, które zawarły umowy z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w 2024 roku, zaplanowały tego typu działania również w roku 2025 – planuje się zawarcie 804 umów z 518 organizacjami.

Łączna kwota dotacji przekazanych w 2024 r. przez samorządy lokalne na zlecanie zadań w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w obszarze pomocy i wsparcia, wyniosła ponad 130 320 tys. zł. Jest to wartość o ponad 8 217 tys. zł wyższa niż w roku 2023. W prognozach na 2025 rok przewiduje się, że łączna kwota przekazanych dotacji wyniesie 144 197 tys. zł.

Wysokość środków przekazanych przez poszczególne samorządy lokalne w 2024 r. była bardzo zróżnicowana, przy czym najniższa suma przekazanych wówczas dotacji wyniosła 3500 zł (gmina wiejska Kętrzyn), a najwyższa 36 506 tys. zł (Miasto Olsztyn).

Zlecanie zadań w trybie zamówień publicznych

W 2024 r. 22 samorządy lokalne zleciły zadania organizacjom pozarządowym w trybie zamówień publicznych. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania spadła, z 44 w roku 2023 do 33 w roku 2024. Łączna wartość przekazanych środków wyniosła 6 383 tys. zł i była wyższa o 2 144 tys. zł w porównaniu do roku 2023. Prognozy na rok 2025 przedstawiają się następująco: 18 samorządów planuje

zlecić zadania w trybie zamówień publicznych 32 organizacjom pozarządowym i przekazać na te zadania blisko 7 mln zł.

W powyższym trybie w 2024 roku zlecano głównie usługi opiekuńcze oraz udzielanie schronienia wraz z usługami dla osób w kryzysie bezdomności.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

W roku 2024 dwadzieścia pięć samorządów gminnych i powiatowych (2023 r. - 26 samorządów) zleciło realizację usług opiekuńczych o łącznej wartości przekazanych dotacji ponad 26 362 tys. zł. Zawarto w tym celu umowy z 31 podmiotami trzeciego sektora. Najwyższą wartość dotacji na zlecenie usług opiekuńczych wykazały gminy miejska Olsztyn i Elbląg, odpowiednio 7 773 tys. zł i 6 184 tys. zł. W kwestii liczby organizacji, którym zostaną zlecone usługi opiekuńcze prognozy na 2025 r. pozostają na tym samym poziomie. Planowany jest niewielki wzrost łącznej wartości przekazanych dotacji do 31 719 tys. zł.

W roku 2024 cztery samorządy zleciły organizacjom pozarządowym realizację specjalistycznych usług opiekuńczych. Od 2014 roku niezmienna jest niewielka liczba podmiotów trzeciego sektora, z którymi zawierane są umowy na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych. Wartość przekazanych w 2024 r. dotacji wykazana przez gminy to 2 056 tys. zł. Ogólna kwota dotacji przekazanych podmiotom trzeciego sektora w województwie warmińsko-mazurskim na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych w roku oceny była wyższa o 332 tys. zł od roku poprzedniego, tj. wzrosła z 1 724 tys. rozdysponowanych w 2023 roku do 2 056 tys. przekazanych w 2024 r. W prognozach na 2025 rok również cztery samorządy planują zlecanie organizacjom pozarządowym specjalistycznych usług opiekuńczych. Planowany jest wzrost łącznej wartości dotacji do kwoty 2 589 tys. zł. Zlecanie specjalistycznych usług opiekuńczych jest najmniej powszechną formą współpracy. Wynika to z faktu, iż w wielu środowiskach lokalnych nie występuje zapotrzebowanie na tego typu usługi.

Prowadzenie placówki pomocy społecznej

W roku 2024 prowadzenie placówek pomocy społecznej zlecono 35 organizacjom pozarządowym na łączną kwotę przekazanych dotacji 65 791 tys. zł. Najwięcej środków, tj. ponad 26 445 tys. zł wydatkowano w gminie miejskiej Olsztyn, gdzie w celu prowadzenia placówek pomocy społecznej zawarto umowy z 6 podmiotami trzeciego sektora. Prognozy na 2025 r. są bardzo zbliżone do sytuacji w 2024 r.

Warto pamiętać, że współpraca jednostek samorządu terytorialnego oraz jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej w województwie warmińsko-mazurskim z organizacjami pozarządowymi często przybiera postać pozafinansową i polega m.in. na działaniach w zakresie dostarczania i dystrybucji żywności, zabezpieczenia podopiecznych w odzież, leki, środki opatrunkowe i higieniczne, współorganizowaniu konferencji, szkoleń, spotkań integracyjnych, pikników, zbiorów żywności itp.

Tabela 11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2023	Rok oceny 2024	Prognoza rok po ocenie
ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	1	844	526	518
Liczba zleceń / umów	2	1017	832	804
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	3	122 103 341	130 320 925	144 197 795
ZLECENIA W TRYBIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	4	44	33	32
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	5	4 238 954	6 383 026	6 763 308
WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ				
Usługi opiekuńcze				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	6	30	31	31
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	7	28 801 701	26 362 212	31 719 502
Specjalistyczne usługi opiekuńcze				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	8	3	5	5
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	9	1 724 170	2 056 489	2 589 160
Prowadzenie placówki pomocy społecznej				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	10	35	35	35
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	11	50 798 103	65 791 766	74 783 902

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jednostkowych ozps i systemu Lime

2. OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W KONTEKŚCIE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

2.1. Opracowywanie i wdrażanie programów wojewódzkich

Realizacja polityki społecznej w województwie warmińsko-mazurskim opiera się o założenia *Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030*, będącej kluczowym dokumentem programowym w realizacji regionalnej polityki społecznej. Opracowanie, aktualizowanie i realizacja ww. strategii jest zadaniem obowiązkowym samorządu województwa. Stanowi ona integralną część strategii rozwoju województwa. W sposób kompleksowy i długofalowy określa cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki niezbędnych do podjęcia działań, jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby i ma służyć rozwojowi kapitału ludzkiego i społecznego województwa.

W roku 2024 realizacja zapisów *Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030* odbywała się w oparciu o następujące programy wojewódzkie i działania:

A. Warmińsko-Mazurski Program Polityki Prorodzinnej na lata 2022–2026

Kluczowym przedsięwzięciem realizowanym przez Samorząd Województwa w ramach ww. programu są Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny. Odbywają się one corocznie od 1999 roku na przełomie maja i czerwca. Ich celem jest wspieranie i integracja rodzin oraz społeczności lokalnych. W 2024 r. odbyły się XXVI Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny, które przebiegały pod hasłem przewodnim „Dobro rodziny czy nadgodziny”. Obchody Dni Rodziny rozpoczęła konferencja, która odbyła się 16 maja 2024 r. XXVI Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny obchodzono w całym województwie. W wielu gminach zorganizowano festyny i pikniki rodzinne, a także warsztaty i zawody sportowe. Były one okazją do wspólnego spędzenia czasu wolnego, a przede wszystkim sprzyjały wzmocnieniu więzi rodzinnych i społecznych. Kolejna edycja, tego cyklicznego przedsięwzięcia, zakończyła się 15 czerwca 2024 r. w Morągu, gdzie odbyła się konferencja wojewódzka w sali widowiskowo-kinowej Morąskiego Domu Kultury poświęcona wsparciu rodzin. Towarzyszył jej festyn rodzinny w Parku Miejskim w Morągu.

Konferencję podsumowującą XXVI Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny zorganizowano we współpracy z Radą ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Odbyła się ona 16 października 2024 r. Zaprezentowano wówczas najciekawsze inicjatywy, jakie odbyły się w związku z obchodami Dni Rodziny. Była to również okazja do nagrodzenia laureatów konkursów, organizowanych w ramach Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny: Wojewódzkiego Konkursu Literackiego, Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego oraz Grafiki Komputerowej, a także Konkursu Ośmiu Wspaniałych promującego młodzieżowy wolontariat.

W obchody XXVI Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny włączyły się 93 jednostki z całego województwa. Relacje z obchodów tego cyklicznego wydarzenia zostały opublikowane w Biuletynie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

B. Program pn. „Warmia i Mazury Dla Dużej Rodziny”

31 maja 2016 r. Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął program pn. „Warmia i Mazury Dla Dużej Rodziny”, którego celem jest wsparcie rodzin wielodzietnych. Działania programu skierowane są do rodzin, których status został potwierdzony wydaniem Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, czyli rodzin (także zastępczych i rodzinnych domów dziecka), składających się z rodziców (rodzica), którzy mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Istotą programu jest wprowadzenie systemu ulg i zniżek dla rodzin wielodzietnych, oferowanych przez partnerów, którymi są podmioty usługowe i kulturalne działające na terenie naszego województwa. Członkom rodzin wielodzietnych przysługują liczne uprawnienia, m.in. w postaci tańszych biletów wstępu na wydarzenia kulturalne czy zniżek na dodatkowe zajęcia edukacyjne. Ponadto program stwarza dostęp do korzystniejszej oferty rekreacyjnej, turystycznej i innej. Program w pewnym stopniu pomaga odciążyć rodzinne budżety. Stanowi zachętę do kreatywnego, kulturalnego i wspólnego spędzania wolnego czasu, a także jest okazją do promocji naszego regionu, jako miejsca przyjaznego rodzinom wielodzietnym. Każdy członek rodziny wielodzietnej posiadający Kartę Dużej Rodziny może korzystać ze specjalnej oferty Partnerów Programu, których lista dostępna jest na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Partnerem programu może stać się każdy podmiot z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, oferujący system ulg i zniżek na świadczone usługi lub oferowane działania i inicjatywy prorodzinne. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. do programu „Warmia i Mazury dla Dużej Rodziny” przystąpiło 44 partnerów. Łączna liczba osób, które skorzystały z szeregu ulg/uprawnień w roku 2024 wyniosła 52 858 osób.

C. Warmińsko-Mazurski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2023-2027

Program realizowany jest we współpracy z lokalnymi samorządami, instytucjami i placówkami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które zajmują się sprawami rodziny. W ramach realizacji ww. programu podejmuje się szereg działań i inicjatyw mających na celu wzmacnianie rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie. Jednym ze sposobów realizacji założeń programu jest coroczna Warmińsko-Mazurska Konferencja z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, którą przygotowuje Samorząd Województwa. W 2024 r. konferencję zorganizowano po raz dziewiąty. Podobnie jak w latach poprzednich, była ona okazją do uhonorowania rodzin zastępczych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego statuetką okolicznościową „Diament Dobroci i Serca.”

W celu wsparcia systemu pieczy zastępczej w listopadzie 2024 r. odbyło się spotkanie dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych zorganizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Zaowocowało ono zawiązaniem Konwentu Dyrektorów Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Będzie on reprezentował ten niezwykle ważny obszar pieczy zastępczej, podejmując działania kluczowe dla poprawy sytuacji instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto w grudniu 2024 r. zorganizowano szkolenie dla kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych z całego województwa pn. „Praca z dzieckiem wieloprogowym” poświęcone różnym przejawom krzywdzenia dzieci. Dzięki warsztatowej formie spotkania jego uczestnicy zdobyli praktyczną wiedzę,

która ułatwi im codzienną pracę z wychowankami. W szkoleniu wzięło udział 35 przedstawicieli placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Innym przykładem realizacji założeń programowych jest projekt strategiczny pn. „Wsparcie pieczy zastępczej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2023-2027”. Beneficjentami projektu są powiaty i miasta na prawach powiatu, natomiast jednostkami realizującymi PCPR-y oraz MOPS w Olsztynie i ECUS. Podstawę działań projektowych stanowi idea deinstytucjonalizacji, która w przypadku pieczy zastępczej oznacza rozwijanie jej rodzinnych form. Istotą projektu jest objęcie wsparciem wszystkich podmiotów systemu pieczy zastępczej, czyli dzieci umieszczonych w pieczy (instytucjonalnej i rodzinnej), opiekunów i kandydatów na opiekunów oraz kadry jednostek organizacyjnych systemu pieczy zastępczej. Większość środków przeznaczona jest na zapewnienie uczestnikom projektu wsparcia specjalistycznego, m.in. diagnoz i konsultacji lekarskich, psychologicznych, a także terapii i treningów umiejętności społecznych, organizacji grup wsparcia, wyjazdów edukacyjnych i wypoczynkowych oraz szkoleń i doradztwa. Ważnym elementem projektu jest również wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej oraz promocja rodzicielstwa zastępczego. Na realizację tego typu działań 19 samorządom powiatowym przyznano łącznie ponad 45 mln zł. Pozostała część środków, dostępnych w ramach projektu strategicznego, pozwoli na budowę, dostosowanie, modernizację oraz adaptację pomieszczeń na potrzeby mieszkań treningowych, rodzinnych domów dziecka oraz jednostek poradnictwa specjalistycznego.

WARMIŃSKO-MAZURSKI OŚRODEK ADOPCYJNY W OLSZTYNIE

Zadania Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego:

1. Przysposobienia dzieci w 2024 roku

W 2024 roku Warmińsko-Mazurski Ośrodek Adopcyjny w Olsztynie kontynuował działania zmierzające do zabezpieczenia środowiska rodzinnego jak największej liczbie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, które zostały zgłoszone do Ośrodka. Dla 68 dzieci pozyskano rodziny przysposabiające (przysposobienia krajowe).

Tabela 12. Liczba przysposobionych dzieci w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r. w podziale na wiek, płeć oraz miejsce pobytu przed przysposobieniem.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba dzieci			
		Olsztyn	Elk	Elbląg	Razem
1.	Dzieci przysposobione, z tego w wieku:	36	11	21	68
1.1.	poniżej 1 roku	4	1	1	6
1.2.	od 1 roku do 4 lat	24	8	5	37
1.3.	od 5 do 9 lat	7	2	14	23
1.4.	10 i więcej lat	1	0	1	2
2.	Dzieci przysposobione, z tego:	36	11	21	68
2.1.	dziewczęta	17	5	10	32
2.2.	chłopcy	19	6	11	36
3.	Dzieci przysposobione z orzeczeniem o niepełnosprawności	0	0	0	0
4.	Dzieci według miejsca pobytu przed przysposobieniem, w tym:	36	11	21	68

4.1.	w pieczy instytucjonalnej	6	0	0	6
4.2.	w rodzinnej pieczy zastępczej	30	11	21	62
4.3.	w rodzinie biologicznej	0	0	0	0

W stosunku do roku 2023 liczba dzieci przysposobionych w województwie warmińsko-mazurskim wzrosła o 4 dzieci (rok 2023 - 64 dzieci).

2. Działania merytoryczne

W 2024 roku do Ośrodka zgłosiło się 39 rodzin zainteresowanych przysposobieniem dziecka. Sporządzono 26 „Opinii psychologiczno - pedagogicznych dotyczących kandydatów na rodziców przysposabiających”. Ponadto pracownicy merytoryczni Ośrodka przeprowadzili 28 wywiadów adopcyjnych.

Tabela 13. Działania merytoryczne Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego w Olsztynie w 2024 roku.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Olsztyn	Elk	Elbląg	Razem
1.	Poradnictwo prowadzone przez ośrodek adopcyjny	211	81	126	418
2.	Szkolenia prowadzone przez ośrodek adopcyjny dla kandydatów na rodziny przysposabiające	21 osób	8 osób	12 osób	41 osób
3.	Opinie kwalifikacyjne dla kandydatów do przysposobienia dziecka	17	6	10	33
4.	Dzieci zgłoszone do Ośrodka z uregulowaną sytuacją prawną	183	67	112	362
5.	Kwalifikacja dziecka do przysposobienia	69	17	31	117
6.	Dzieci przysposobione w przysposobieniu krajowym	36	11	21	68
7.	Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne w postępowaniu postadopcyjnym	20	29	32	81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS

3. Pozostałe zadania zrealizowane w 2024 r.:

- ✓ W styczniu przeprowadzono warsztaty pn. „Wpływ więzi na rozwój dziecka” dla studentów UW-M kierunku Pedagogika specjalna w zakresie edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
- ✓ W marcu zorganizowano warsztaty wielkanocne dla rodzin adopcyjnych w Olsztynie i Filii w Ełku. Dwukrotnie odbyły się także spotkania studyjne dla studentów I i II roku pedagogiki opiekuńczej UWM, podczas których omówiono misję ośrodka, procedurę kwalifikacji dziecka do przysposobienia oraz przygotowania i kwalifikacji kandydatów na rodziców adopcyjnych, a także szczególne potrzeby dzieci zgłaszanych do przysposobienia.
- ✓ W kwietniu przygotowano artykuł pt. „Adopcja -zbudować Dom Oparty na Miłości”, który został opublikowany w Biuletynie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie Nr 1/2024.
- ✓ W maju Filia W-MOA w Elblągu zorganizowała konkurs plastyczny „Przeczytaj mi bajkę” dla uczniów kl. I-III dwóch elbląskich szkół podstawowych, mający na celu popularyzację wiedzy i świadomości w zakresie adopcji.
- ✓ W czerwcu odbył się piknik rodzin adopcyjnych w Stodole na Warmińskim Wzgórzu zorganizowany przez pracowników W-MOA w Olsztynie. Ponadto rodzicielstwo adopcyjne promowano podczas obchodów Ełckich Dni Rodziny na Festynie Rodzinnym w Zespole Szkół Sportowych nr 6 im. Polskich Olimpijczyków w Ełku (kolportaż ulotek, rozmowy informacyjne). Odbyły się także warsztaty edukacyjne nt. rodziny zorganizowane przez Filię Ośrodka w Ełku dla grup przedszkolnych 5 i 6-latków z przedszkola „ Pod wesołą chmurką” w Ełku. Idea rodzicielstwa adopcyjnego była również promowana podczas obchodów „Dni Elbląga” (ulotki, spotkania informacyjne).
- ✓ W listopadzie w ramach obchodów „Światowego Dnia Adopcji” dyrektorka W-MOA udzieliła wywiadu dla Radia Olsztyn. W tym miesiącu miało również miejsce spotkanie z rodzinami adopcyjnymi i Prezydentem Miasta Ełk w siedzibie Filii Ośrodka w Ełku, mające na celu popularyzację idei adopcji oraz włączenie Jednostki Straży Pożarnej w Ełku do promowania symbolu Światowego Dnia Adopcji. Pracownicy W-MOA promowali adopcję w mediach - kierownik Filii w Elblągu udzieliła wywiadu dla Elbląskiej gazety internetowej „portEl.pl” – „Adopcja w kryzysie” oraz „Dom nie jest pusty”- doświadczenia rodzin adopcyjnych a pedagogożki W-MOA w Olsztynie wzięły udział w audycji Radia Olsztyn pn. „Antenowa grupa wsparcia – porozmawiajmy o życiu” dotyczącej strat rodzin adopcyjnych. Odbyły się również warsztaty- dla studentów pedagogiki specjalnej UWM nt. „Wpływ więzi na rozwój dziecka” oraz dla rodzin adopcyjnych z okazji „Światowego Dnia Adopcji” dotyczące regulacji emocji rodziców i dziecka.
- ✓ W grudniu zorganizowano plastyczne warsztaty świąteczne dla uczniów kl. III SP nr 6 im. Polskich Olimpijczyków w Ełku oraz dla dzieci i rodzin adopcyjnych w Filii Ośrodka w Ełku.

D. Warmińsko-Mazurski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026

W 2024 roku w ramach Programu zrealizowano m.in. niżej wymienione zadania:

1. Dofinansowano zadanie realizowane przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku: Dofinansowanie szkoleń merytorycznych dla pracowników lecznictwa odwykowego w województwie warmińsko-mazurskim, w ramach którego przeprowadzono superwizje programów terapeutycznych w 24 placówkach (łącznie 229 godzin).
2. We współpracy z pracownią doradczo-badawczą EDBAD z Łodzi przeprowadzono wojewódzkie badanie pn. „Diagnoza stanu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży szkół podstawowych i średnich województwa warmińsko-mazurskiego”. Badanie umożliwiło ocenę stanu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, w tym m.in.: problemów uzależnień, przemocy, depresji, myśli i prób samobójczych, z uwzględnieniem przyczyn i ich częstotliwości, a także charakterystykę osób borykających się z danym problemem. Zidentyfikowano również obszary wymagające pracy z kadrami pedagogicznymi w zakresie występowania zaburzeń zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży oraz dokonano oceny lokalnego systemu wsparcia osób po próbie samobójczej.
3. Zorganizowano wojewódzką konferencję pn. Więzy, style przywiązania, FASD – sytuacja dziecka, w której udział wzięli głównie przedstawiciele samorządów lokalnych, sędziowie, kuratorzy, pracownicy jednostek pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych, pracownicy naukowcy, profilaktycy i terapeuci. Konferencja była kompleksowym poradnikiem dla uczestników i specjalistów mierzących się z pracą z dzieckiem z traumą oraz z Alkoholowym Zespołem Płodowym. W konferencji udział wzięło blisko 300 osób.
4. Zorganizowano cykl szkoleń z zakresu rozpoznawania u dzieci zagrożeń/ czynników ryzyka, w tym zachowań suicydalnych i przemocowych. Do udziału w szkoleniach zaproszono: rodziny zastępcze i pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz pracowników pomocy społecznej. Łącznie przeszkolono 118 osób.
5. Zorganizowano szkolenie dotyczące zachowań samobójczych dzieci i młodzieży dla pedagogów, nauczycieli, wychowawców świetlic socjoterapeutycznych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu 3 subregionów województwa warmińsko-mazurskiego: w Olsztynie, Elblągu oraz Ełku. Kwalifikacje w tych obszarach tematycznych podniosło łącznie 160 osób.
6. Zorganizowano naradę szkoleniową pełnomocników/koordynatorów gminnych ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, podczas której omówiono m.in.: standardy jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego oraz proces ewaluacji programów. Podczas spotkania podkreślono również wagę odpowiedzialności samorządów lokalnych w zakresie ograniczania dostępności alkoholu. W naradzie wzięło udział 46 przedstawicieli gmin województwa warmińsko-mazurskiego.
7. We współpracy z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, zorganizowano dwudniowe szkolenie pn.: „Rola gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w systemie przeciwdziałania przemocy

domowej”. Do udziału zaproszono przewodniczących i członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z województwa warmińsko-mazurskiego. Szkolenie ukończyło 59 osób.

8. Przekazano 80 tys. zł Wojewódzkiemu Zespołowi Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie na dofinansowanie zadań budowlano-instalacyjnych Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Wojewódzkim Zespole Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie.
9. Przekazano 41 tys. zł Szpitalowi Psychiatrycznemu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie na doposażenie oraz modernizację.
10. Przekazano 100 tys. zł Ośrodkowi Rehabilitacji Uzależnionych DOREN im. Berty Trusiewicz w Różewcu na dofinansowanie prac modernizacyjnych i inwestycyjnych.
11. Przekazano 29,4 tys. zł Ewangelickiemu Stowarzyszeniu „Betel” na wyposażenie utworzonego przez Jednostkę Centrum Integracji Społecznej „Betel” w Szczytnie.
12. Przekazano 60 tys. zł Stowarzyszeniu „Kobieta na PLUS” na wyposażenie utworzonego przez Jednostkę Centrum Integracji Społecznej w Kętrzynie.

E. Warmińsko-Mazurski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2021-2026

W ramach Programu w 2024 r. zrealizowano następujące zadania:

1. Zorganizowano szkolenie dla członków zespołów interdyscyplinarnych pn. Przemoc wobec dziecka. Łącznie przeszkolono 118 osób – członków zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych oraz osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Przeprowadzono Akcję Otwarte Drzwi, w ramach której w dzień wolny od pracy, tj. w sobotę 7 grudnia 2024 r., placówki oraz instytucje niosące pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej były otwarte i służyły pomocą oraz informacją wszystkim zainteresowanym, którzy ze względu na codzienne obowiązki w dni powszednie nie mogli skorzystać z pomocy. W inicjatywę włączyło się 91 instytucji.
3. Przeprowadzono obowiązkowe szkolenie dla członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy domowej oraz grup diagnostyczno-pomocowych w województwie warmińsko-mazurskim. Od września do grudnia 2024 roku wszystkie osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej mogły podnieść swoje kwalifikacje dzięki internetowej platformie szkoleniowej. Prezentacje multimedialne wraz z omówieniem wszystkich tematów zostały wcześniej nagrane, a następnie udostępnione na platformie wraz z materiałami edukacyjnymi oraz z możliwością konsultacji uczestników szkolenia z trenerami. Szkolenie ukończyło 2639 osób.
4. Przeprowadzono spotkanie szkoleniowe w formule on-line, które dotyczyło zapisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i ich interpretacji. Podczas szkolenia omówiono m.in.: zagadnienia związane z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty”, kwestie dotyczące funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych oraz ochrony dziecka

przed przemocą. W spotkaniu uczestniczyli specjaliści działający w obszarze przeciwdziałania przemocy z województwa warmińsko-mazurskiego – łącznie ponad 350 osób.

5. Zorganizowano konferencję (w ramach wojewódzkich obchodów kampanii Biała Wstążka poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet) mającą na celu upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie skutecznych metod przeciwdziałania przemocy domowej. Podczas konferencji wyróżnieni zostali także Kawalerowie Białej Wstążki, tj. mężczyźni, którzy zasłużyli się w pomocy kobietom doświadczającym przemocy. W 2024 r. przyznano sześć takich wyróżnień.

F. Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2026

W 2024 roku w ramach wyżej wymienionego programu zrealizowano następujące działania:

1. Dofinansowano ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, roboty budowlane dotyczące obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób z niepełnosprawnościami w łącznej kwocie 2 856 899,00 zł, niżej wymienionym podmiotom:
 - Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Iławskiego Promyk na „Rozbudowę budynku Ośrodka Wsparcia (bryła A)”, w wysokości 478 700,00 zł;
 - Gminie Iłowo-Osada na „Przebudowę obiektu sportowo-rekreacyjnego w m. Narzym”, w wysokości 245 800,00 zł;
 - Powiatowi Olsztyńskiemu na „Modernizację pomieszczeń łazienki i kuchni w budynku Domu Pomocy Społecznej w Jonkowie, filia Dobre Miasto”, w wysokości 57 500,00 zł;
 - Powiatowi Lidzbarskiemu na „Adaptację pomieszczeń po byłym Zespole Szkół i Placówek Oświatowych na potrzeby Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Lidzbarku Warmińskim”, w wysokości 441 100,00 zł;
 - Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Ostródzie na „Roboty remontowe dotyczące wymiany instalacji wodociągowej i centralnego ogrzewania, remontu łazienek oraz wymiany posadzek w budynku Niepublicznego Przedszkola Specjalnego OREWIAKZEK przy ul. Grunwaldzkiej 19A w Ostródzie”, w wysokości 263 499,00 zł;
 - Powiatowi Ostródzkiemu na „Rozbudowę bazy dydaktyczno-rehabilitacyjnej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Szymanowie”, w wysokości 867 200,00 zł;
 - Gminie Kisielice na „Budowę Sali sportowej dla osób niepełnosprawnych w tym dzieci i młodzieży do rehabilitacji i rekreacji przy Szkole Podstawowej w Łęgowie gmina Kisielice wraz z adaptacją istniejących pomieszczeń na cele socjalne”, w wysokości 503 100,00 zł.

2. Dofinansowano koszty działania 10 zakładów aktywności zawodowej funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (ZAZ w Giżycku, Elblągu, Kamionku Wielkim, Olsztynie, Biskupcu, Ostródzie, Bartoszychach, Pisz, Nidzicy i Kętrzynie) na łączną kwotę 15 844 437,00 zł.

Na dofinansowanie złożyły się środki PFRON będące w dyspozycji Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w wysokości 14 834 637 zł oraz środki budżetu Samorządu w wysokości 1 009 800,00 zł. Na koniec 2024 r. Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ) zatrudniały 475 osób, w tym 343 osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 132 osoby personelu.

G. Program „Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027”

W ramach realizacji programu w 2024 r.:

1. Funkcjonowała Społeczna Rada Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego II kadencji. Powołanie Rady jest wynikiem wieloletniej partnerskiej, systemowej współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z Federacją Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa z Olsztyna, a także z wieloma innymi organizacjami, samorządami i instytucjami. Rada jest ciałem o charakterze inicjatywnym, doradczym i konsultacyjnym. Główny cel jej działania to tworzenie warunków do wykorzystania potencjału środowisk senioralnych poprzez ich reprezentowanie, wzmacnianie i integrowanie. Po nowelizacji ustawy o samorządzie województwa w 2023 r., Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął statut Rady.

W 2024 r. odbyły się cztery posiedzenia Rady, w tym jedno posiedzenie wyjazdowe do Kętrzyna. Członkowie Rady Seniorów zapoznali się z usługami społecznymi adresowanymi do osób starszych z terenu miasta Kętrzyn.

W grudniu 2024 r. uroczystym posiedzeniem, z udziałem władz samorządowych zakończyła się II kadencja Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

22 grudnia 2024 r. została powołana Warmińsko-Mazurska Rada Seniorów III kadencji na lata 2024-2029, która liczy 33 członków.

2. W październiku 2024 r. zorganizowano konferencję z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Starszych pod hasłem *Aktywność seniorów gwarancją zdrowego i spełnionego życia*. Podczas konferencji rozstrzygnięto konkurs na *Aktywnego Seniora/Seniorkę oraz Najlepszą Inicjatywę Seniorską Warmii i Mazur*. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele władz lokalnych, ośrodków pomocy społecznej, centrów usług społecznych, organizacji pozarządowych oraz środowiska senioralnego (łącznie ok. 150 osób).

H. Realizacja „Warmińsko-Mazurskiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023 – 2030”

Jednym z ważniejszych elementów wdrażania ww. Programu była realizacja zadania Koordynacja ekonomii społecznej w regionie w ramach projektu niekonkurencyjnego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pn. „Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur” realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (opisanego w pkt 2.4).

2.2. Realizacja Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 w zakresie Priorytetu 9 Włączenie i Integracja EFS+

Priorytet 9 Włączenie i Integracja EFS+ Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 ukierunkowany jest na aktywizację społeczną oraz zawodową osób doświadczających ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego, integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych w szczególności do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz rodzin najbardziej potrzebujących pomocy, integrację społeczną obywateli państw trzecich.

Celami szczegółowymi Priorytetu 9 są:

- aktywne włączenie osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich sytuacji społeczno-zawodowej oraz wzrost zatrudnienia poprzez rozwój ekonomii społecznej;
- integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich, w tym migrantów;
- zwiększenie dostępności usług zdrowotnych;
- zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług społecznych;
- wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

W ramach Priorytetu 9 Włączenie i Integracja EFS+ w 2024 roku ogłoszono 5 naborów w ramach Działania:

- 9.1 Aktywna integracja – 1 konkurs – alokacja przeznaczona na konkurs – 15 mln zł.
- 9.4 Usługi społeczne dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – 1 konkurs – alokacja przeznaczona na konkurs – 20 mln zł.
- 9.7 Usługi społeczne dla rodzin oraz osób w kryzysie bezdomności – 2 konkursy - alokacja przeznaczona na konkursy 40 mln zł.
- 9.9 System pieczy zastępczej – 1 konkurs – alokacja przeznaczona na konkurs – 24 mln zł.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej odpowiedzialny jest również za wdrażanie Działania 7.4 Zdrowie w miejscu pracy, jednak w 2024 r. nie został ogłoszony żaden konkurs w ramach ww. Działania.

W zakresie konkursów ogłoszonych w 2024 roku złożono ogółem 225 wniosków o dofinansowanie.

W 2024 roku zawarto 75 umów o dofinansowanie projektów.

- 4 umowy z działania 9.2 o łącznej wartości projektu ogółem 118 728 567,40 PLN,
- 52 umowy z działania 9.3 o łącznej wartości projektu ogółem 41 512 105,81 PLN,
- 19 umów z działania 9,9 o łącznej wartości projektu ogółem 48 358 008,04 PLN.

2.3. Organizowanie kształcenia kadr pomocy społecznej

W 2024 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zorganizował, ze środków budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, cztery szkolenia dla opiekunek, terapeutów, rehabilitantów, pracowników socjalnych zatrudnionych w domach pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego. Tematem szkoleń było zapewnienie bezpieczeństwa oraz odpowiedniej jakości usług mieszkańcom dps. Łącznie przeszkolono 98 osób.

Ponadto, w ramach projektu „Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur”, dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, Priorytetu IV, Działania 04.13 w 2024 roku zrealizowano szkolenie dla kadry kierowniczej jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz centrów usług społecznych. Temat szkolenia było zarządzanie zespołem, w tym w kontekście różnorodności. Łącznie przeszkolono 100 osób.

2.4. Realizacja projektu niekonkurencyjnego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pt. „Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur”

W grudniu 2023 r. została podpisana umowa o dofinansowanie realizacji projektu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pt. „Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur” w ramach Działania 04.13. Wysokiej jakości system włączenia społecznego, Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Plus i budżetu państwa. Wartość projektu: 18 287 936,90 zł, a jego okres realizacji: 1.10.2023-31.12.2028 r.

Celem projektu jest uspołnienie polityki włączenia społecznego realizowanej w regionie Warmii i Mazur, jak również wypracowanie mechanizmu jej sprawniejszej koordynacji i lepszego przepływu informacji pomiędzy poziomem krajowym i regionalnym oraz różnymi podmiotami wewnątrz województwa.

Projekt zakłada działania w zakresie usług społecznych, pomocy społecznej, ekonomii społecznej i aktywnej integracji, służące poprawie efektywności i koordynacji działań w zakresie włączenia społecznego, realizowane na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego.

Efektem Projektu będzie objęcie wsparciem 914 pracowników zatrudnionych w instytucjach i podmiotach działających na rzecz włączenia społecznego, z czego 869 podniesie swoje kwalifikacje.

Najważniejsze wydarzenia w ramach projektu w 2024 roku:

Badania, analizy i programowanie polityki społecznej w regionie

W 2024 roku zrealizowano szereg badań i analiz na poziomie województwa potrzebnych do skutecznej realizacji działań w zakresie włączenia społecznego:

- Badanie dotyczące zjawiska bezdomności oraz usług społecznych realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz osób w kryzysie bezdomności w 2023 r.;
- Wykaz podmiotów świadczących usługi społeczne w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.;
- Analiza problemów społecznych województwa warmińsko-mazurskiego w ujęciu pomocy społecznej za rok 2023;

- Problemy społeczne województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2023 w ujęciu statystycznym;
- Raport o stanie ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.;
- Badanie dotyczące wsparcia seniorów, w tym samotnych osób starszych, w województwie warmińsko-mazurskim;
- Zlecono badanie dotyczące sytuacji rodzin z dziećmi w województwie warmińsko-mazurskim i realizowanych na ich rzecz usług społecznych;
- Opracowano „kartę województwa” oraz „karty powiatów” zawierające analizę społeczno-demograficzną oraz zapotrzebowanie na rozwój usług społecznych dla każdego powiatu oraz gminy województwa warmińsko-mazurskiego.

Wsparcie doradcze w planowaniu i wdrażaniu usług społecznych

- ✓ zorganizowano regionalną konferencję pt. „Usługi społeczne – nowa jakość polskiej polityki społecznej”, w której udział wzięło 120 przedstawicieli instytucji pomocy społecznej, systemu pieczy zastępczej oraz władz lokalnych,
- ✓ zorganizowano 4 warsztaty subregionalne dla 120 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego z zakresu tworzenia i wdrażania Lokalnych Planów Rozwoju Usług Społecznych,
- ✓ zorganizowano 3 warsztaty pn. „CUS w pigułce” dla łącznie 45 osób, które dostarczyły uczestnikom skompensowanej wiedzy dotyczącej procesu tworzenia i funkcjonowania centrum usług społecznych,
- ✓ rozpoczęło się doradztwo specjalistyczne dotyczące tworzenia oraz funkcjonowania Centrów Usług Społecznych w 3 tematach:
 - psychologiczne – dla 28 gmin,
 - diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej – dla 40 gmin,
 - prawne – dla 39 gmin,
- ✓ rozpoczęło doradztwo specjalistyczne dla 71 JST/PCPR/ OPS/CUS z zakresu tworzenia i wdrażania Lokalnych Planów Rozwoju Usług Społecznych,
- ✓ ponadto cztery doradczynie z ROPS przeprowadziły doradztwo dla 21 JST/ CUS/ OPS/PCPR – m. in. obejmujące kluczowe zagadnienia związane z tworzeniem CUS-ów, rozwojem usług społecznych i opracowywaniem LPDI.

Szkolenia

Wzmacniano potencjał instytucjonalny, organizacyjny oraz kompetencyjny instytucji pomocy i integracji społecznej m. in. poprzez organizację szkoleń i superwizji:

- przeprowadzono 450 godzin superwizji pracy socjalnej indywidualnej i grupowej w ośrodkach pomocy społecznej
- zorganizowano 5 szkoleń dla kadry Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej
- zorganizowano szkolenie dla kadry kierowniczej jednostek pomocy i integracji społecznej pn. „Zarządzanie zespołem w kontekście różnorodności”, w którym udział wzięło 100 osób.

Koordinacja ekonomii społecznej w regionie

- Zespół ds. ekonomii społecznej zorganizował 3 posiedzenia Warmińsko-Mazurskiego Komitetu Rozwoju ES.
- Odbyło się Seminarium dla powiatowych zespołów ds. rozwoju ekonomii społecznej pn. "Usługi społeczne katalizatorem rozwoju podmiotów ekonomii społecznej".
- Zorganizowano Regionalne spotkanie OWES z innymi podmiotami m.in. CUS, PUP, Powiatowymi Radami Rynku Pracy poświęcone współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz rozwoju ekonomii społecznej na Warmii i Mazurach.
- Zorganizowano spotkania monitoringowe Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie, Garncarskiej Wiosce, Elku oraz Elblągu, oraz dwudniowe spotkanie przedstawicieli sieci OWES.
- Zorganizowano dwudniowe spotkanie Regionalnej Platformy Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej, których głównym celem było dalsze wzmacnianie sieci kooperacji podmiotów reintegracyjnych oraz wymiana doświadczeń i informacji o współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów reintegracyjnych w obszarze usług społecznych.
- W październiku miała miejsce IV Gala Ekonomii Społecznej na Warmii i Mazurach, podczas której przyznano nagrody i wyróżnienia w konkursie „Ambasador Ekonomii Społecznej na Warmii i Mazurach” oraz przyznano podmiotom ekonomii społecznej certyfikaty „Zakup prospołeczny”.
- Zorganizowano 4 warsztaty dla jednostek samorządu terytorialnego pn. „Akademia Ekonomii Społecznej dla Samorządowca”.
- W grudniu rozpoczęto cykl lekcji o ekonomii społecznej w szkołach subregionu olsztyńskiego. Podobne działania edukacyjne dla młodzieży będą realizowane w całym województwie do końca marca 2025 r.

2.5. Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej

Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego corocznie, począwszy od 2001 roku, przyznaje nagrody oraz wyróżnienia pracownikom pomocy i integracji społecznej, a także aktywnym liderom organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego. Nagrody i wyróżnienia mogą być przyznane w dwóch kategoriach:

1) Indywidualnej dla:

- a) kadry zarządzającej, tj. dyrektora/kierownika jednostki organizacyjnej pomocy i integracji społecznej oraz przewodniczącego/prezesa/lidera organizacji pozarządowej działającej w obszarze pomocy i integracji społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego;
- b) kadry merytorycznej, tj. pracownika jednostki organizacyjnej pomocy i integracji społecznej oraz członka/pracownika organizacji pozarządowej działającej w obszarze pomocy i integracji społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego;

c) pracownika socjalnego pracującego w środowisku lokalnym.

2) Zespołowej dla:

- a) jednostki organizacyjnej pomocy i integracji społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego;
- b) organizacji pozarządowej działającej w obszarze pomocy i integracji społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

Celem przyznania nagród i wyróżnień jest promocja nowoczesnych oraz twórczych rozwiązań w dziedzinie pomocy i integracji społecznej.

W 2024 roku nagrodę otrzymało 6 osób, 4 osobom przyznano wyróżnienia, a także przyznano 3 nagrody zespołowe.

2.6. Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań z obszaru polityki społecznej

W ramach realizacji Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2024 ogłoszone zostały łącznie trzy otwarte konkursy ofert na wykonanie zadań Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego: z zakresu pomocy społecznej, z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz konkurs ofert z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Drugi z konkursów był dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W wyniku rozstrzygnięcia ww. konkursów:

- z zakresu pomocy społecznej dofinansowanych zostało 12 zadań publicznych na łączną kwotę 178 110,00 zł;
- z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami wybrano do realizacji 32 zadania o łącznej wartości przekazanej dotacji 1 310 729,00 zł;
- z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień dofinansowano 10 zadań na kwotę 160 000,00 zł, określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, natomiast w ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przekazano 3 dotacje w wysokości 30 000,00 zł na zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W ramach powyższych dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym i innym uprawnionym podmiotom dofinansowano m.in.:

- 1) wspieranie działań w zakresie integracji międzypokoleniowej, aktywności społecznej, w tym wolontariatu osób starszych i promowania pozytywnego wizerunku osób starszych,
- 2) rzecznictwo środowisk seniorskich, w tym rozwój Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- 3) wsparcie tworzenia i rozwoju potencjału gminnych rad seniorów,

- 4) wspieranie działań ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży (m.in. poprzez rozwój edukacji, organizację zajęć dodatkowych, kół zainteresowań itp.),
- 5) wspieranie działań na rzecz osób bezdomnych,
- 6) zajęcia z logopedą, psychologiem, fizjoterapeutą, terapeutą integracji sensorycznej, behawioralnym,
- 7) treningi umiejętności społecznych, samodzielności oraz poradnictwo zawodowe i społeczno-prawne,
- 8) zajęcia sportowo-ruchowe: zajęcia wspinaczkowe, rolkarstwo, z tenisa stołowego; taneczne z elementami HIP-HOP, piłki nożnej, na basenie, ogólnorozwojowe,
- 9) warsztaty plastyczne, muzyczne, kulinarne, cukiernicze, kosmetyczne, umiejętności cyfrowych,
- 10) kampanie informacyjne i edukacyjne na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji,
- 11) wspieranie realizacji programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej, w tym programów zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,
- 12) wspieranie systemu pomocy dla osób w różnym wieku, będących w kryzysie psychicznym spowodowanym uzależnieniem, w tym dostępu do konsultacji za pośrednictwem narzędzi teleinformatycznych, telefony wsparcia i zaufania,
- 13) wspieranie programów profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- 14) wspieranie kampanii oraz działań naprawczych skierowanych do osób prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu,
- 15) dofinansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży realizowanych w szkołach oraz lokalnie, obejmujących tematykę przemocy rówieśniczej w szkołach i środowiskach lokalnych.

Zarząd Województwa przekazał również Stowarzyszeniu "Kobieta na PLUS" z Rucianego Nida dotację w wysokości 60 000,00 zł na wyposażenie utworzonego Centrum Integracji Społecznej oraz Ewangelickiemu Stowarzyszeniu "Betel" z Pisza 29 400,00 zł.

Ponadto w 2024 roku wpłynęło pięć ofert zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na łączną kwotę 44 950,00 zł, które zostały w pełni zrealizowane.

Liczba mieszkańców województwa – uczestników ww. dofinansowanych projektów z zakresu polityki społecznej wyniosła łącznie ponad 46 000 osób.

3. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ NA POZIOMIE WOJEWÓDZKIM

Ocena zasobów pomocy społecznej została sporządzona m.in. w oparciu o dane z poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego oraz informacje dotyczące realizacji polityki społecznej na szczeblu wojewódzkim.

Diagnoza głównych problemów społecznych w województwie warmińsko-mazurskim oraz odpowiedź na potrzeby kadrowo-infrastrukturalne zawarte w Ocenie znajdują odzwierciedlenie w działaniach realizowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Należy podkreślić, że źródłem finansowania realizacji wielu ze sformułowanych poniżej rekomendacji może być m.in. Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027.

WSPIERANIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ		
WNIOSKI	REKOMENDACJE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Pomimo rozwoju form opieki nad dziećmi do 3 r.ż. (żłobki, kluby dziecięce), głównie w dużych miastach, dostęp do nich jest nierówny. Zdecydowanie niewystarczająco jest ich na terenach wiejskich.	Rozwój form opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie), głównie w mniejszych miejscowościach regionu, dedykowanych również dzieciom ze szczególnymi potrzebami i/lub z niepełnosprawnościami (z wykorzystaniem rządowego programu „Maluch+”).	Program „Maluch+” 2022-2029 Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
2. Natężenie problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach wzrasta, co powoduje rosnące zapotrzebowanie na pomoc specjalistyczną. Dostępność do poradnictwa specjalistycznego jest w dalszym ciągu niewystarczająca.	W ramach kompleksowego wsparcia rodzin wieloproblemowych, proponuje się podejmowanie następujących działań: – tworzenie i rozwijanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci, – zwiększanie dostępności i jakości poradnictwa specjalistycznego dla rodzin, – tworzenie ośrodków interwencji kryzysowej z szeroką ofertą usług, – realizację projektów integrujących rodziny oraz wzmacniających więzi między poszczególnymi jej członkami, – wzmocnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny, – realizacja programów profilaktycznych i działań edukacyjnych podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów,	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 Program rządowy „Asystent rodziny”

		rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne dzieci i młodzieży, – rozwijanie i wzmacnianie roli asystentów rodziny i rodzin wspierających, jako efektywnej formy pracy z rodzinami znajdującymi się w kryzysie.	
3.	Niewystarczająca liczba miejsc koordynacji usług społecznych, np. centra usług społecznych.	Tworzenie centrów usług społecznych, których celem będzie koordynowanie świadczenia usług dostosowanych do potrzeb lokalnych społeczności.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
4.	Rodzicielstwo zastępcze jest w kryzysie (starzenie się rodzin, wypalenie zawodowe).	Realizowanie działań z zakresu rozwoju i wspierania pieczy zastępczej: – rozwijanie specjalistycznego poradnictwa dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą (doradztwa, warsztatów i szkoleń, w szczególności superwizji), – objęcie kompleksowym i wysokiej jakości poradnictwem specjalistycznym dzieci przebywających w pieczy zastępczej, – organizacja wsparcia edukacyjnego dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej, – wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia, – upowszechnianie w systemie pieczy zastępczej rodzin pomocowych, – rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze pieczy zastępczej, – budowa/zakup/dostosowanie/modernizacja/adaptacja mieszkań/pomieszczeń na potrzeby pieczy zastępczej oraz inne inwestycje w infrastrukturę służącą pieczy zastępczej – zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji, – doskonalenie zawodowe kadr jednostek pomocowych/kandydatów i opiekunów zastępczych oraz pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
5.	Niewystarczająca liczba mieszkań treningowych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, które umożliwiłyby im lepsze przygotowanie do usamodzielnienia.		
6.	Niewystarczająca liczba lokali na potrzeby tworzenia zawodowych rodzin zastępczych czy rodzinnych domów dziecka jest jednym z głównych czynników utrudniających rozwój pieczy zastępczej w województwie warmińsko-mazurskim.		

WSPIERANIE OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ			
WNIOSKI		REKOMENDACJE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	Systematycznie maleje liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, niemniej jednak 52% spośród nich to osoby korzystające długotrwale.	1. Zwiększanie efektywności działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej np. poprzez standaryzację usług, wzmacnianie i profesjonalizację kadry, stosowanie innowacyjnych rozwiązań i narzędzi wspierających podopiecznych pomocy społecznej. 2. Wdrażanie w jst Modelu Kooperacji, czyli współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów z różnych sektorów polityki społecznej na rzecz wsparcia jednostki i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. 3. Prowadzenie aktywnej integracji adresowanej do klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej. 4. Rozwój usług adekwatnych do potrzeb osób długotrwale bezrobotnych, w szczególności: świadczonych w klubach integracji społecznej, centrach integracji społecznej oraz w spółdzielniach socjalnych.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
2.	Słabo rozpowszechnione są nowoczesne formy pracy z osobami wykluczonymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym typu streetworking.	Upowszechnienie nowych form pracy z osobami wykluczonymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym typu streetworking.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym” Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego (otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego)

			z zakresu pomocy społecznej)
3.	Niewystarczająco rozwinięty system wsparcia specjalistycznego dla osób znajdujących się z kryzysie bezdomności, w tym w zakresie poradnictwa terapeutycznego, prawnego, psychologicznego.	Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości usług profilaktycznych dla osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
			Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”
			Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego (otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z zakresu pomocy społecznej)
4.	Niewystarczająca liczba mieszkań treningowych/wspomaganych z przeznaczeniem dla osób w kryzysie bezdomności.	Tworzenie mieszkań treningowych/wspomaganych z koszykiem usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb osób w kryzysie bezdomności w oparciu o programy przeciwdziałania bezdomności tj. „najpierw mieszkanie”.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
			Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”
WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ OSÓB W KRYZYSIE PSYCHICZNYM			
WNIOSKI		REKOMENDACJE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	W dalszym ciągu system wsparcia osób z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania nie jest rozwinięty i skoordynowany w wystarczającym	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania i utrzymanie ich samodzielności, w tym wsparcie osób z niepełnosprawnościami metodą budowy Kręgów Wsparcia.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027

	stopniu, w szczególności ograniczony jest dostęp do usług rehabilitacyjnych. Brakuje wysokiej jakości usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, asystentów osób z niepełnosprawnościami, usług sąsiedzkich.		Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – Fundusz Solidarnościowy Program „Opieka 75+” Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
2.	Województwo charakteryzuje problem ograniczonej dostępności do usług z powodu barier transportowych, dotyczących w szczególności mieszkańców obszarów wiejskich oraz północnych i wschodnich obszarów województwa.	Podjęmowanie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu i zwiększeniu dostępności usług, m.in. poprzez rozwój usług transportowych typu door to door.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
3.	Niewystarczająco rozwinięty jest system wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, w szczególności miejsc opieki wytchnieniowej, szkoleń, wsparcia informacyjnego i psychologicznego.	Rozwój opieki wytchnieniowej w formie dziennej i całodobowej oraz usług społecznych wspierających członków rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobą z niepełnosprawnościami.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 Program „Opieka wytchnieniowa” Fundusz Solidarnościowy Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego (otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z zakresu pomocy społecznej)

4.	W województwie niedostatecznie rozwinięty jest system mieszkalnictwa o charakterze wspomagany.	Rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomagane z szerokim pakietem wsparcia specjalistycznego, sieci centrów opiekuńczo-mieszkalnych oraz innych form grupowego mieszkalnictwa osób z niepełnosprawnością (np. wspomaganych społeczności mieszkaniowych).	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
			Program „Za życiem”
			Program „Centra opiekuńczo-mieszkalne”
			Program: „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” – Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe
5.	Na terenie większości powiatów województwa warmińsko-mazurskiego nie ma dziennych oddziałów opieki psychiatrycznej.	1. Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób w kryzysie psychicznym w miejscu zamieszkania poprzez pracę zespołów leczenia środowiskowego, usługi sąsiedzkie, specjalistyczne usługi opiekuńcze, grupy wsparcia. 2. Deinstytucjonalizacja świadczenia usług zdrowotnych i opieki długoterminowej, w tym środowiskowych form opieki dla osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi, w celu poprawy ich dostępności i jakości poprzez inwestycje w infrastrukturę (w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej), jak również rozwój Centrów Zdrowia Psychicznego, w tym dla dzieci i młodzieży. 3. Realizacja programów usamodzielniających i prozatrudnieniowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób w kryzysie psychicznym.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
6.	Niewielka liczba placówek oraz zbyt mała liczba psychiatrów zajmujących się leczeniem psychiatrycznym dorosłych oraz dzieci i młodzieży.		Narodowy Fundusz Zdrowia
7.	Wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży w szkołach i poradniach psychologiczno-pedagogicznych jest niewystarczające.		
WSPARCIE OSÓB STARSZYCH			
WNIOSKI		REKOMENDACJE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	W dalszym ciągu niedostatecznie rozwinięty jest system wsparcia dla osób starszych w miejscu zamieszkania, brakuje w szczególności wysokiej jakości usług opiekuńczych, specjalistycznych	Rozszerzenie wsparcia dedykowanego osobom starszym w miejscu zamieszkania, w tym w oparciu o zdeinstytucjonalizowane formy opieki, tj.: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, usługi asystenckie, usługi sąsiedzkie, usługi teleopiekuńcze, usługi telemedyczne.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
			Program „Opieka 75+”

	usług opiekuńczych, usług sąsiedzkich, usług asystenckich oraz niebezpośrednich usług opiekuńczych i medycznych (usług teleopiekuńczych i telemedycznych).		Program "Korpus Wsparcia Seniorów"
			Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego (otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z zakresu pomocy społecznej)
2.	Województwo charakteryzuje problem wykluczenia komunikacyjnego. Dostępność mieszkańców do usług jest słaba lub bardzo słaba, w szczególności dotyczy to osób zamieszkujących obszary wiejskie oraz północnych i wschodnich obszarów województwa.	Podjmowanie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu i zwiększeniu dostępności usług, m.in. poprzez rozwój usług transportowych typu door to door.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
3.	Brakuje systemu wsparcia dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych, w tym osób starszych, w szczególności miejsc opieki wytchnieniowej, szkoleń, wsparcia informacyjnego i psychologicznego.	Wsparcie i częściowe odciążenie opiekunów faktycznych w opiece nad starszymi osobami zależnymi, m.in. usługa opieki wytchnieniowej, poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, rodzinne, wsparcie edukacyjne w zakresie podstawowej opieki nad osobą starszą.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
			Program „Opieka wytchnieniowa”
			Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego (otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z zakresu pomocy społecznej)

4.	Niedostatecznie rozwinięty jest system mieszkalnictwa o charakterze wspomagającym.	Uruchamianie mieszkań treningowych/wspomaganych z koszykiem usług jako jednej z form opieki i wsparcia osób starszych w codziennym funkcjonowaniu.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 Program „Za życiem”
5.	Zbyt mała liczba wyspecjalizowanej kadry świadczącej usługi na rzecz osób starszych w społeczności lokalnej.	1. Uruchamianie w regionie za pośrednictwem szkół wyższych specjalizacji pedagogicznych ukierunkowanych na pracę z osobami dorosłymi oraz starszymi. 2. Ukierunkowanie umiejętności i kompetencji osób pracujących w zawodach medycznych i okołomedycznych na pracę z osobami starszymi np. poprzez studia podyplomowe.	Budżet Państwa
WSPIERANIE ZATRUDNIENIA			
WNIOSKI		REKOMENDACJE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	Stopa bezrobocia w 2024 r. była jedną z najwyższych w kraju i wyniosła 8,3%; w Polsce wyniosła w tym okresie 5,1%.	1. Objęcie szczególnym wsparciem na rynku pracy bezrobotnych do 30 roku życia, bezrobotnych powyżej 50 roku życia, kobiet, w szczególności wchodzących lub powracających na rynek pracy po urodzeniu dziecka, bezrobotnych niepełnosprawnych oraz osób bez kwalifikacji zawodowych. 2. Kształcenie w zawodach deficytowych, powiązanie szkolnictwa i kierunków kształcenia zawodowego z potrzebami lokalnego rynku pracy. 3. Wspieranie samozatrudnienia i prowadzenia działalności gospodarczej (w tym: w formie przedsiębiorstw społecznych lub innych podmiotów ekonomii społecznej). 4. Utrzymanie bogatej oferty szkoleń zawodowych, jednak tylko takich, które kończą się uzyskaniem kwalifikacji (uprawnień, certyfikatów) uznawanych na rynku pracy, efektywną współpracę instytucji pomocy i integracji społecznej oraz instytucji rynku pracy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców regionu, w szczególności osób bezrobotnych i biernych zawodowo.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
2.	Województwo charakteryzuje się największym spadkiem stopy bezrobocia. Na przestrzeni lat 2020-2024 stopa bezrobocia zmniejszyła się o 1,9 p.p. Dla porównania w kraju o 1,2 p.p.		
3.	Niski wskaźnik zatrudnienia – 51,9%. Wartość dla kraju wynosi 56,8%.		
4.	Blisko połowę osób pozostających bez pracy w województwie w 2024 roku stanowiły osoby długotrwale bezrobotne.		
5.	Poziom aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami jest niski.	Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami oraz realizowanie szkoleń i kursów dla	Program regionalny Fundusze Europejskie dla

		osób z niepełnosprawnościami chcących podnieść swoje kwalifikacje zawodowe lub chcących się przekwalifikować zawodowo.	Warmii i Mazur na lata 2021-2027
KADRA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ			
WNIOSKI		REKOMENDACJE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej systematycznie maleje.	Wzmocnienie potencjału kompetencyjnego kadr systemu pomocy i integracji społecznej oraz promowanie zawodów pomocowych. Systematyczne zwiększanie wynagrodzenia kadry, umożliwienie awansu zawodowego, podwyższanie kwalifikacji.	Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 Budżety gmin/powiatów, Budżet Państwa
2.	Z roku na rok utrzymuje się niskie zainteresowanie wśród studentów kształceniem na kierunkach przygotowujących do pracy na stanowisku pracownika socjalnego.	Promowanie kształcenia na kierunkach przygotowujących do pracy na stanowisku pracownika socjalnego oraz zachęcanie studentów do podjęcia pracy na tym stanowisku.	Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
WSPÓŁPRACA Z PODMIOTAMI EKONOMII SPOŁECZNEJ			
WNIOSKI		REKOMENDACJE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	Słabo wykorzystany potencjał podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, które mogą świadczyć usługi społeczne.	1. Promowanie podmiotów ES działających w szczególności na rzecz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, jako realizatorów usług społecznych. 2. Wzmacnianie i promowanie partnerstw publiczno-społecznych. 3. Profesjonalizacja i specjalizacja PES w zakresie realizacji usług społecznych wysokiej jakości. 4. Dalsza integracja PES-ów i OWES-ów poprzez budowanie platformy wymiany informacji, współpracy i implementacji dobrych praktyk krajowych i zagranicznych, które zwiększyłyby potencjał rozwojowy ES w województwie. 5. Podejmowanie działań promocyjnych związanych z rozwojem podmiotów ekonomii społecznej (m.in. spółdzielni socjalnych). 6. Wsparcie nowych i obecnych liderów, które pozwoli zapewnić im rozwój oraz utrzymanie ich w pracy na rzecz ekonomii społecznej i społeczności lokalnych.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

2.	Udział klauzul społecznych w zamówieniach publicznych, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego jest niewystarczający.	Wzmacnianie zidentyfikowanych sfer rozwoju ekonomii społecznej w województwie m.in. poprzez stosowanie przez JST klauzul społecznych, pozwalających na zlecanie PES-om usług na preferencyjnych warunkach.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027
			Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
3.	Brakuje kompleksowego wsparcia wolontariatu, w tym brak centrów wolontariatu w województwie.	Promowanie i budowanie wolontariatu w społeczności lokalnej, w tym wolontariatu seniorów.	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027

SPIS MAP, TABEL I WYKRESÓW

Spis map

Mapa 1. Podział administracyjny województwa warmińsko-mazurskiego w 2023 roku	6
Mapa 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2024 r. (stan w końcu grudnia)	7
Mapa 3. Liczba mieszkań komunalnych w zasobach gmin województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r.	10
Mapa 4. Liczba mieszkań socjalnych w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 roku	11
Mapa 5. Liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r.	17
Mapa 6. Domy pomocy społecznej funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.	29
Mapa 7. Gminne i ponadgminne środowiskowe domy samopomocy funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.	30
Mapa 8. Dzielne domy pomocy funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.	31
Mapa 9. Instytucje świadczące usługi na rzecz osób w kryzysie bezdomności w województwie warmińsko-mazurskim według stanu na 31 grudnia 2024 r.	32
Mapa 10. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.	33
Mapa 11. Centra integracji społecznej wpisane do rejestru Wojewody Warmińsko-Mazurskiego wg stanu na 31 grudnia 2024 r.	34
Mapa 12. Kluby integracji społecznej funkcjonujące na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego według stanu na 31 grudnia 2024 r.	35
Mapa 13. Zakłady aktywności zawodowej i warsztaty terapii zajęciowej funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r.	35
Mapa 14. Zatrudnienie w ośrodkach pomocy społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem)	37
Mapa 15. Zatrudnienie w centrach usług społecznych w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem)	38
Mapa 16. Zatrudnienie w powiatowych centrach pomocy rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem)	38
Mapa 17. Realizacja wymogu ustawowego zatrudniania przez ośrodek pomocy społecznej i centrum usług społecznych pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących w stosunku jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.	40
Mapa 18. Realizacja wymogu ustawowego zatrudniania przez ośrodek pomocy społecznej przynajmniej trzech pracowników socjalnych	41

Mapa 19. Realizacja wymogu ustawowego zatrudniania przez centrum usług społecznych przynajmniej trzech pracowników socjalnych.....	41
Mapa 20. Zatrudnienie w domach pomocy społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem).....	42
Mapa 21. Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku (liczba pracowników ogółem).....	43
Mapa 22. Wysokość środków finansowych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej wydatkowane przez JST w 2024 roku w województwie warmińsko-mazurskim.....	48

Spis tabel

Tabela 1. Udział procentowy poszczególnych grup społecznych w ogólnej liczbie bezrobotnych województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2023-2024.....	8
Tabela 2. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	13
Tabela 3. Gmina - zadania ośrodków pomocy społecznej/centrów usług społecznych (w całym okresie sprawozdawczym)	20
Tabela 4. Powiat – zadania powiatowych centrów pomocy społecznej (w całym okresie sprawozdawczym).....	25
Tabela 5. Rodzaje przyznanych świadczeń opiekuńczych w latach 2023-2024	27
Tabela 6. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia prowadzone przez powiat/gminę lub na zlecenie powiatu/gminy	36
Tabela 7. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.....	39
Tabela 8. Wydatki gmin i powiatów województwa warmińsko-mazurskiego (poniesione i planowane) na zadania z zakresu polityki społecznej w latach 2023-2025, w zł	44
Tabela 9. Projekty współfinansowane ze środków unijnych	49
Tabela 10. Informacja nt. podmiotów z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, które uzyskały dofinansowanie w ramach konkursów i programów ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2024 roku.....	50
Tabela 11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia.....	53
Tabela 12. Liczba przysposobionych dzieci w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r. w podziale na wiek, płeć oraz miejsce pobytu przed przysposobieniem.	56
Tabela 13. Działania merytoryczne Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego w Olsztynie w 2024 roku.....	57

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2023 r. (w %).....	7
Wykres 2. Udział procentowy wybranych grup wiekowych w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2023-2024.....	9

Wykres 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną	14
Wykres 4. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w 2022, 2023 i 2024 roku bez względu na rodzaj finansowania (zarówno w ramach zadań własnych i zleconych) z podziałem na powody*	15
Wykres 5. Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie w 2022, 2023 i 2024 roku bez względu na rodzaj finansowania (zarówno w ramach zadań własnych i zleconych) z podziałem na powody*	15
Wykres 6. Liczba zawartych kontraktów socjalnych w latach 2023, 2024 wraz z prognozą na 2025 rok.....	18
Wykres 7. Liczba rodzin zastępczych w województwie warmińsko-mazurskim.....	22
Wykres 8. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w województwie warmińsko-mazurskim	22
Wykres 9. Struktura zatrudnienia w pomocy społecznej w 2024 r.	39